

МАРУСЯ

СПІВАННИК

СПІВАННИК

МАРУСЯ

ЗБІРНИК УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ
З ДОДАТКОМ РОСИЙСЬКИХ.

Зібрав і упорядкував

М. Н О В А Ш

Видання книгарні

BELL BOOK & CALENDAR CO.

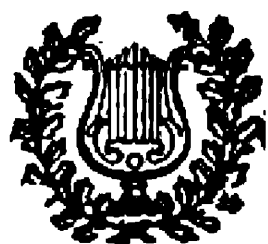
130 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

1929.

МАРУСЯ

**Збірник українських пісень
з додатком російських.**

**Зібрав і упорядкував
М. НОВАШ.**

Видання книгарні
BELL BOOK & CALENDAR CO.
130 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

1 9 2 9.

Рідна мова.

Мова рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, тільки камінь має.
Як ту мову мож забути, котрою учила
Нас всіх ненька говорити, ненька наша мила ?!

Як ту мож забути ? Таж звуками тими
Ми до Бога мольби слали ще дітьми малими !...
У тій мові ми сьпівали, в ній казки казали,
У тій мові нам минувшість нашу відкривали.

Мово рідна, слово рідне, хто ся вас стидає,
Хто горнеться до чужого, того Бог карає;
Свої його цураються, в хату не пускають,
А чужії як заразу-чуму оминають.

Ой тому плачайте, діти, рідну руську мову,
І учіться говорити своїм рідним словом !
Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, тільки камінь має !

Сидір Воробкевич.

Ангел ночі над землею.

Ангел ночі над землею
Тихо віє вже крилом,
Божий мір з його сім'єю
Спочиває тихим сном.

Тільки зірки в небі сяють,
Шепче лист, шумить ручай,
Із собою розмовляють,
Шепчуть все: кохай, кохай...

А серденько так і бється
Сизим голубком в грудях...
Стогне, мліє і здається,
Що горить, горить в огнях.

Місяць хмарою закрився
Від завидливих очей,
За діброву вже спустився
Далі, далі від людей.

Вже година та близенько,
Вже настав умовний час...
Жду тебе моє серденько,
Темна ніч закриє нас !...

Ах, я нещасний, що маю діяти.

Ах, я нещасний, що маю діяти,
Полюбив дівчину, тай не можу взяти;
Тим не можу взяти, що я небогатий,
Доле-ж моя, доле, який я нещасний.

Хлопче-молодче, який ти ледащо !
Задумав жениться, сам не знаєш на-що,

Будеш мати жінку, а не буде долі,
І сам почорнієш, як билина в полі.

Хлопче молодче з чорними очима !
На що тобі жінка, камінь за плечима ?
Будеш гірко плакати, долю проклинати,
Будеш рученьками сльози утирати.

А я люблю Петруся.

А я люблю Петруся,
Та сказати боюся;
Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Била мене матуся,
Що я люблю Петруся;
Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Хоч ти мати мене бий,
Таки буде Петрусь мій;
Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Як не виджу Петруся,
То від вітру валюся;
Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Як побачу Петруся,
По під боки беруся;
Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Наварила, напикла,
А для кого? Для Петра!
Нема Петра, лише Гриць,
Шкода моїх варениць.

Блиснули вже коси, упали покоси.

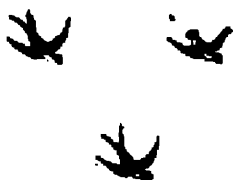
Блиснули вже коси, упали покоси
Рядками снопи полягали;
Під сонцем пекучим із лихом гнітючим
У полі усі працювали.

Ні пісні, ні слова — затихла розмова:
Вся сила пішла на роботу;
З обличча, як сльози, течуть на покоси
Струмочки горячого поту.

Все сонечко нижче і вечір все ближче —
Не роблять потомлені руки:
Зійди, нічко, тихо, сховай усе лихо,
Вкрий груди знеможені з муки!

І ніч наступає, пливе-випливає
І сяє сріблом місяченько...
Вже край і роботи... Забувати турботи,
Сплять батько, і доня, і ненька.

Зірко-ж серед ночі, як божії очі,
З високого неба сіяють,
Тихесенько-тихо на людськеє лихо,
На стомлений люд поглядають...

Боже з неба високого.

Боже з неба високого,
Глянь на мене молодого:
Дай ми долю, Тебе прошу,
Дай ми дівчину хорошу.

Зійшов місяць а не гріє,
До дівчини серце мліє:
Зійшов місяць із полудня,
Котру люблю, та облудна.

Над річкою над бистрою,
Пізнався я з дівчиною:
Над річкою з береженька,
Пригортаю до серденька.

Чоловіче бійся Бога!
Бо я дівчина убога,
Не кохайся ти зі мною,
Не поправиш долю свою.

Світ великий, шукай собі,
Котра буде мила тобі,
У мене не найдеш віна,
Я лиш хороша дівчина.

Брени, моя бандуро.

Брени, моя бандуро.
Брени, не угавай!
Велично, не понуро
Співай про рідний край.

Ти бачиш злу недолю,
Сучасний стан гіркий,

То дайже звукам волю,
Узявши лад сумний.

І жалібно та гарно
Мов янголи святі,
Хай струни твої, панно,
Заграють золоті!

Щоб стихло люте лихо,
Вкорилось, як дитя;
Щоб в слухачів утіхи
Збудились почуття;

Щоб сварки всі завмерли
В недоленьки синів,
Щоб сльози їх, як перли,
Схід сонця заяснив;

Щоб їх натхнути духом,
Розжевріть в полум'я;
Щоб встала спільним рухом
Рідненькая земля.

Брени-ж, бандуро, з тиха,
Брени, не угавай;
Козацькая утіхо —
Брени про рідний край!

Як славонькуж козачу,
Минулі ясні дні
Згадаєш — з жалю й плачу,
На другий лад зверни.

Веселої, гучної
Утни у добрий час,
Такої чарівної,
Як можна тільки в нас!

Щоб море захвиліло,
Щоб буря загула,
Щоб лихо заніміло,
Щоб доля розцвіла!

Щоб грім ударив з неба,
Щоб мертвий стрепенувсь,
Щоб ворог, злий ганеба,
Як віск огня жахнувсь!

Щоб згинули на нивах
Руїн важкі знаки,
Щоб зраділи в могилах
Чубаті козаки:

Щоб хлопці і дівчата
Пішли всі у танець,
Щоб волю рідна мати
Зустріла на кінець.

Брени-ж, бандуро, гучно!
Брени, не угавай —
Нехай гуляє бучно,
Радіє рідний край!

Броде бурлак степом рано.

Броде бурлак степом рано,
На опашці свита;
Його шапка стара, драна
На бакир ізбита.

Броде бурлак, поспішає
В заброди до моря,

Та співає, — степ лунає, —
Нема йому горя.

„На що мені, каже, доля
Готова із неба ?

Все добуде своя воля,
Чого мені треба.

„На що мені те богацтво,
Червінці, дукати ?

Вміє славнеє бурлацтво
Без них панувати.

„На що мені і оселя,
Дружинонька мила

Привита мене і скеля,
Порадить могила.

„Ой скажи ти, стародавня
Козацькая нене,

Кому жити ще так славно
У світі за мене ?”

Вітер тихо росу ранню
З травиці здимає,

Бурлаковому-ж питанню
Відмови немає.

Була пора, знавав і я.

Була пора, знавав і я
Літа веселі, парубочі;
Була пора, любив і я
Дивитися в блакитні очі.

Була пора, не раз і я
Без сну оден проводив ночі,
Не раз слізми вмивавсь і я
За пісні веселі дівочі.

Була пора, і в мене кров
Мов хвиля в морі бушувала,
Була пора — я знав любов,
Була пора — мене кохали.

Тепер не те, не та пора:
Друга любов тепер настала,
Любов до волі і добра
Мене на віки закохала.

І важче ся, ніж та любов
І душу й серце роздирає,
І гірше ся хвилює кров,
І гіршу тугу навіває.

Вже сю любов не вдовольниш
Ні поцілуєм, ні зітханнем;
Тут більше муки-сліз терпиш
Од безконечного кохання.

Було літо, було літо.

Було літо, було літо
Та й стала зіма
Як не було пригодоньки,
Гей, гей, та й доси нема.

Занедужав чумаченько,
По сіль їдучи,
В чистім полі край дороги,
Гей, гей, воли пасучи.

Занедужав чумаченько,
Упав та й лежит.
Жаліється отаману,
Гей, гей, голова болить.

Отамане, отамане,
Рідний батьку мій,
Бери ж воли, бери ж вози,
Гей, гей, та й додому їдь,

Скинув чумак сіру свиту,
Скинув ще й жупан:
Воли ж мої круторогі,
Гей, гей, хто ж вам буде пан?

Скинув чумак сіру свиту,
Скинув ще й кожух,
А сам припав к сирій землі,
Гей, гей, віддав Богу дух.

Ударили у неділю
На селі у дзвін.
Це ж по тому чумаченьку,
Гей, гей, що їздив по сіль.

Було не рубати зеленого дуба.

Було не рубати зеленого дуба,
Було мене не брати коли я не люба,
Ой мати, мати калиновий цвіт,
Завязалась мені за нелюбом світ.

Ой мати, мати, мати,
Час мене замуж дати,
Час мені межи люди,
Чей мені лекше буде.

Було не рубати зеленої ліщини,
Було мене не брати, молодої дівчини,
Завязалась мені за нелюбом світ,
Ой мати, мати калиновий цвіт,

Ой мати, мати, мати,
Час мене замуж дати,
Час мені межи люди,
Чей мені лекше буде.

Було не копати під порогом ями,
Муло мене не брати від рідненької мами,
Ой мати, мати калиновий цвіт,
Завязалась мені за нелюбом світ.

Ой мати, мати, мати,
Час мене замуж дати,
Час мені межи люди,
Чей мені лекше буде.

Нехай загородять, куди нелюб ходить,
Нехай стежка буде куда любий ходить
Ой мати, мати калиновий цвіт,
Завязалась мені за нелюбом світ.

Ой мати, мати, мати,
Час мене замуж дати,
Час мені межі люди,
Чей мені лекше буде.

Верховино, світку ти наш.

Верховино, світку ти наш,
Гей, як у тебе так мило!
Як ігри від пливе тут час
Свобідно, шумно, весело:

Ой нема то, краю, краю над ту Верховину,
Коби мені погуляти хоч одну годину.

З верха на верх, а з бору в бір,
З легкою в серци думкою: —
В чересі кріс, в руках топір,
Буяє легінь тобою:

Черемоше, Черемоше, чиста твоя вода,
Дівчинонько з Верховини, якаж твоя врода.

Літом цілим, би ніч, би день,
Хлопці буяють тут наші:
Свобідна тут вода, огонь,
Достатком ліса і паші:

Задидніли сіромахи в полонині чути,
Якжеж тебе Верховино тяжко позабути.

Там пан не клав ланцухом меж,
Чужий не станув стопою:
Буйная тут землі одеж,
Плекана піснею, росою:

А я тоє дівча люблю, що біле як гуся,
Воно мене поцілує тільки обернуся.

Не вабить нас баришів лєсть,
Коби лиш порох та цівка,
У Бога світ, у людий честь,
Та овець турма, сопілка!

Вже нам більше не задзвонять дзвони в Коломиї
Вже нас більше не погонять зо стричком на шиї.

Та коби пирс хребет із від
Та медвідь шибнув лісами:
Завіяв юг, заграв Бєскид,
Черемош гукнув скалами:

Ой на Кути дороженька, на Кути, на Кути
Бувай любко здоровенька бо іду в рекрути.

Там то брєнить тримбіти звук,
Щєбєчє, любо сопілка,
А як звіря завіє звук,
В челюсти плюне му цівка,

Як зашумить коломийка, ватаг загуляє,
Чорнобриву дівчиноньку кругом обєртає.

Вечірний дзвін, вечірний дзвін.

Вечірний дзвін, вечірний дзвін!
Багато дум наводить він
Про рідний край, де я розцвів
І щастя знав, і де любив;
І як, прощавшись з ним, один
В останній раз там слухав дзвін.

Як марєво, весна моя
Пройшла; її не бачу я!
І скільки вже нема в живих

Тоді веселих, молодих!
Вони спочили, як один;
Не чутен їм вечірний дзвін!

Засну і я в землі сирій!
І по долині не моїй
За вітром пісні прогусту;
Там інший лірник буде йти,
І вже не я, а стане він
Співати там вечірний дзвін!

Взяв би я бандуру,

Взяв би я бандуру,
Тай заграв що знав,
Полюбив я з дуру,
Сам бандурою став.

Кажуть мені люде,
Що я учинив,
Нащо я дівчину
Вірно полюбив.

А все через очі,
Коби я їх мав,
Бувби я щасливий,
І журби не знав.

А все через очі,
Коби я їх мав,
За ті карі очі,
Серце-б, душу дав.

Видно шляхи полтавській.

Видно шляхи полтавській
І славному Полтаву,
Пошануйте сиротину,
Не вводьте в неславу.

Не богата я і проста
Та чесного роду,
Не встидаюсь шити, прясти
І носити воду.

Ти в жупані і письменний,
Ти рівня з панами,
Як же можеш ти дружитись
З простими дівками.

Є багато городянок
Вибирай любую,
Ти пан возьний, тобі треба
Не мене сільськую.

Вийшли в поле косарі.

Вийшли в поле косарі
Косити ранком на зорі.

Гей, нуте косарі, бо нерано почали
Хоч нерано почали, та багацько утяли.

До обіда покосили,
Гострі коси притупили.

Гей нуте і т. д.

По обіді віддихали,
Потім коси поклепали.

Гей, нуте і т. д.

А в полудне гребли сіно
І в валочки клали щільно.

Гей нуте і т. д.

А в вечері холодком
Клали в копочки рядком,

Гей, нуте і т. д.

Завтра треба рано встати,
У стіжечки щоб покласти.

Гей нуте і т. д.

Як стіжечки покінчаєм,
Тоді гарно погуляєм.

Гей, нуте і т. д.

Від села, до села.

Від села, до села,
Танці та музики:
Кури, яйця продала,
Маю черевики.

Від села до села,
Буду танцювати.
Ні корови, ні вола,
Осталася хата.

Я віддам, я продам,
Кумови хатину;
Я куплю, я зроблю,
Яточку під тином;

Торговати, шинкувати
Буду чарочками,
Танцювати та гуляти,
Таки з парубками.

Ох, ви, діти мої,
Мої голубята!
Не журіться, подивіться,
Як танцює мати.

Сама в найми піду,
Дітей в школу віддам,
А червоним черевичкам,
Таки дам, таки дам!

Віє вітер віє буйний.

Віє вітер, віє буйний,
Дуба нагинає,
Сидить козак на могилі,
Тай вітру питає.

„Скажи вітре, скажи буйний
Де козацька доля ?
Де фортуна, де надія,
Де слава і воля ?”

Йому вітер одвічає,
Каже: „Знаю, знаю !
Твоя доля козацькая
В далекому краю.”

„Твоя доля загоптана
Сірими волами” —
Ой сів козак тай заплакав
Гіркими сльозами.

„Породила мене мати
В зеленому полі,
Дала мені чорні брови,
Та не дала долі.”

„Породила мене мати
В зелену неділю,
Дала мені гірку долю,
Де-ж я її діну”.

Вітер віє горою.

Вітер віє горою,
Любивсь Петро зі мною.

Ой лихо не Петрусь,
Біле личко, чорний вус,

Була собі Маруся.
Полюбила Петруся.

Ой, і т. д.

Я-ж з Петрусем стояла,
Прийти до себе просила.

Ой, лихо і т. д.

Наварю я галушок,
Напечу я пампушок.

Ой, і т. д.

Наварила, напекла,
Ні для кого — для Петра.

Ой, лихо і т. д.

Нема Петра, тільки Гриць
Шкода моїх паляниць,

Ой, лихо і т. д.

Ой, за того Петруся
Била мене матуся.

Ой, лихо і т. д.

Ой, любила-б Петруся,
Поговору боюся.

Ой, лихо і т. д.

А хоч буде поговір,
Таки буде Петрусь мій.

Ой, лихо і т. д.

Віють вітри, віють буйні.

Віють вітри, віють буйні,
Аж дерева гнуться ;
Ох, як болить моє серце
А сльози не льються.

Трачу літа в лютім горю
І кінця не бачу ;
Тоді й серцю легше стане
Як нишком поплачу.

Є ще люди, що і моїй
Завидують долі ;
Чи щасливаж та билинка,
Що росте у полі

Що у полі на пісочку,
Без роси на сонці ?
Тяжко жити без милого
І в своїй сторонці.

Без милого щастя нема,
Стає світ тюрмою !
Без милого долі нема,
Нема і спокою.

Де те милий, чорнобривий,
Де ти ? — відізвися !
Як без тебе я горюю,
Прийди, подивися !

Полетілаб я до тебе,
Та крилець не маю ;
Сохну, чахну я без тебе,
З горя умираю.

До когож я пригорнуся,
І хто приголубить,
Коли тепер нема того,
Який мене любить.

В кінці греблі шумлять верби.

В кінці греблі шумлять верби,
Що я посадила;
Нема-ж мого козаченька,
Що я полюбила. (2)

Ой, немає козаченька,
Поїхав за Десну:
Рости, рости, дівчинонька.
На другу весну. (2)

Росла, росла, дівчинонька
Та й на порі стала.
Ждала, ждала козаченька
Та й плакати стала. (2)

Ой, не плачте, карі очі,
Така ваша доля.
Полюбила козаченька,
При місяці стоя.

Зелененькі огірочки,
Жовтенькі цвіточки!
Нема мого миленького,
Плачуть карі очки. (2)

Плачуть, плачуть мої очі,
Серденько занило;
Не бачу я миленького,
І діло не миле. (2)

В мене думка не така.

В мене думка не така,
Щоб пішла я за Стецька;

Стецько бридкий, Стецько гидкий,
Цурь тобі, одвернися, пек тобі, відчепися,
Божевільний.

Краще мені з мосту в воду,
Чим дістатися уроду.

Стецько і т. д.

Не дурна я і не п'яна,
Щоб пішла я за Степана.

Стецько і т. д.

В мене серце до любови.

В мене серце до любови.
Біле личко чорні брови.
Що робила мати, знала :
В скринях скарбу принадбала.
І вишневий є садочок,
З шістью крилами млиночок,
Хата біла, гай у полю, —
Не жалкую я на долю.
Вмію голосно співати,
Тугу в серці розважати;
Мов ті зорі очі сяють . . .
Коло мене хлопці грають . . .
Та нема, нема нікого
Над козака молодого :
Він на скарби не зважає,
Він за те мене кохає,
Що у мене чорні брови,
В мене серце до любови.

В чарах кохання мое дівування.

В чарах кохання мое дівування
Хочу я вільно, як пташка, прожити.
Вільне обрання і вільне кохання,
Серденьку воля, як хоче любить!...
Шкода й розмови; святої любови
Силою в серце не можна вложити.

Поки шовкові чорнітимуть брови,
Дайте бо жить мені, дайте бо жить!

Той мені шепче, той руки цілує,
Той тут навколюшки смирно стає,
Той мені вірші любовні віршує,
Той аж поклони, мов богів, бє...
З них же один мені бачиться всюди,
До одного тільки серце лежить...

Поки горять мої полум'ям груди, —
Дайте бо жить мені, дайте бо жить!

На що питати, якого кохати? —
Серденько зразу вгадало само.
Нащо шукати, котрий багатий? —
Там де багатство, там певне ярмо...
Ненька зітхає, а батенько лає,
Слава недобра про мене біжить...

Суд, пересуд... Але все то минає, —
Дайте бо жить мені, дайте бо жить!

Що тут і батько і рідная мати
Що тут всі родичі? Що увесь мир?
Все мені байдуже! годі й казати...
Байдуже глум і людський поговір.
Серденько бється і ниє і рветься,
В грудях горячих палає й дріжить,

Поки аж молодість красна минеться,
Дайте бо жить мені, дайте бо жить.

Гей, у полі вишня.

Гей, у полі вишня,
Чому не черешня,
Любилися, кохалися,
Чому-ж не береш мя?

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Ой, у полі нивка,
На ній материнка,
Там дівчина жито жала,
Сама чорнобривка.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Одна гора високая,
А другая низька,
Одна мила далекая,
А другая близька.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Ой, у сій близенькій,
Воли та корови,
А у тій далекій,
Тільки чорні брови.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Ой, у сеї близенької
Шкура на кілочку,
А у теї далекої,
Брови на шнурочку.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Ой, я сюю близенької
Людам подарую,
А до тої далекої,
Сам я помандрую.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Котилися з гори вози,
На долині стали;
Любилися, кохалися,
Тепер перестали!

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Котилися з гори вози,
Поламали спиці,
А вже-ж мені не ходити,
На ті вечерниці.

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Чорт би просив вашу матір
З вашими дівками,
Коли за нас не віддаєте,
Бережіте самі!

Трай, трай, рай, рай, рай. (4 рази)

Гей чого, хлопці, славні молодці.

Гей чого, хлопці, славні молодці,
Чого смутні, не весели ?
Хиба в шинкарки мало горілки,
Мало пива і меду.

Повнії чарки всім наливайте,
Щоб через вінця милося,
Щоб наша доля нас не цуралась,
Щоб краще в світі жилося.

Вдарим об землю лихом журбою,
Будемо пить, веселиться,
Пиймо за щастя, пиймо за долю,
Пиймо за те, що милійше.

Пиймож, панове, пиймо, молодці,
Пиймо ще, поки нам петься,
Поки недоля нас не спіткала,
Поки ще лихо сміється.

Гей чумаче, чумаче.

Гей чумаче, чумаче !
В тебе личко козаче:
Чом не рано з Криму йдеш ?
Всіх чумаків не ведеш ?

„Ой я рано з Криму йду,
Всіх чумаченьків веду,
Нема лише одного,
Брата мого рідного.

Шукав, шукав, не знайшов,
Взяв заплату тай пішов;
Шукав, шукав, не знайшов
Запряг воли тай пішов”. —

„Отамане батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас,
Що матимем робити,
Ой чим волів кормити ?” —

„Ой ще хлопці не біда,
Бо є в поли лобода:
Косіть, ломіть лободу,
Забувайте ви біду !”

Голуб сизий, голуб сизий.

Голуб сизий, голуб сизий —
Голубка сизійша: —
Батько милий, мати мила —
Дружина милійша.

З батьком, з матірю зійдуся —
Гріха наберуся,

А з дружиною зійдуся —
Не наговорюся !

Та вже-ж мені не ходити,
Куди я ходила: —
Ой вже-ж мені не любити,
Кого я любила !

Та вже-ж мені не ходити
В ліси на горішки,
Ой вже-ж мені минулися
Дівочії смішки !

Гуляв чумак на риночку.

Гуляв чумак на риночку,
Та пив чумак горілочку;
Пропив воли, пропив вози,
Пропив ярма, ще й занози, —
 Все своє добро. (2 рази)
Прокинувся чумак в ранці,
Тай полапав у карманці,
Всі кишені вивертає,
Аж там грошей вже чорт має,
 Нічим похмилитися. (2 рази)
Ой, піду я до шинкарки:
„Сип, шинкарко, хоч з півкварти”.
Шинкарочка треться-мнеться,
Обернеться, засміється,
 Що чумак п'яниця. (2 рази)
Скинув чумак жупанину:
„Сип, шинкарко, четвертину!”
Ой, не всиплю четвертину,
Добудь грошей хоч з полтину,
 Тоді пий, гуляй! (2 рази)

Дай нам Боже добрий час.

Дай нам Боже добрий час
Як у людей так у нас,
І в щасливу годину:
Розвеселім родину!
Ой ну, ну, ой ну, ну,
Розвеселім родину!

В нас родина вся одна,
Ціла наша Русь свята,
Чи опанча, чи сердак,
Чи гуцул, чи подоляк:
Ой так так, ой так, так,
Чи гуцул, чи подоляк.

Де Дніпро, де Сян і Прут,
Руські річеньки пливуть,
Всюди чесний руський рід,
І від степів за Бескид
Ой ну, ну, ой ну, ну,
Хоть підеш і за Бескид!

Най щезає вся біда,
Най жиє нам свобода!
Руські люди, руський край,
Руська мова і звичай,
Ой наш край, руський край,
Руська мова і звичай.

Далась мене моя мати.

Далась мене моя мати
За діда старого,
Та казала шанувати
Так як молодого.

А я діда старенького
Шанувати мушу,
Два камені під голову
А третим придушу.

Ой Господи милосерний
Возьми з діда душу,
Та понеси понад греблю
Та завісь на грушу.

Вітер буде повівати
Душев телепати,
Буде старий пам'ятати
Як молоду брати.

Де ти бродиш, моя доле.

Де ти бродиш, моя доле,
Не докликусь я тебе,
Досі-б можна дике поле
Пригорнути до себе.

Все питаю, все шукаю, (2 рази)
Аж серденько ізв'ялив

Чи на морі ти з купцями
Ділиш з краму бариші,
Чи в хоромах з панянками
Ти регочешся в ночі.

Ой, змилуйся, моя доле,
Прийди до мене хоч на час,
Хоч посидиш біля мене,
Та й тому я буду рад.

Чи у полі при долині
Диким маком ти цвітеш,
Чи у лузі на калині
Ти зозулею куєш.

Чи при місяці високім
Чешеш коси русалкам,
Чи на небі крізь віконце
Сучиш дулі біднякам.

Дівка в сінях стояла, стояла.

Дівка в сінях стояла, стояла,
На козака моргала, моргала :
„Ти козаче ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє, серце моє !”

„Ой, як мені ходити, ходити,
Тебе вірно любити, любити ?
В тебе батько лихий,
В тебе батько лихий,
Серце моє, серце моє !”

„Я батькови угоджу, угоджу,
Я горівки націджу, націджу,
Таки серце ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє, серце моє !”

„Ой як мені ходити, ходити,
Тебе вірно любити, любити ?
В тебе мати лиха,
В тебе мати лиха,
Серце моє, серце моє !”

„Я матері угоджу, угоджу,
Білу постіль уладжу, уладжу,
Таки серце ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє, серце моє !”

„Ой, як мені ходити, ходити,
Тебе вірно любити, любити ?
В тебе собаки лихі,
В тебе собаки лихі,
Серце моє, серце моє !”

„Я собакам угоджу, угоджу,
Я їм хліба положу, положу,
Таки серце ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє, серце моє !”

„Ой ! Як мені ходити, ходити,
Тебе вірно любити, любити ?
В тебе ворота скриплять,
В тебе ворота скриплять !
Серце моє, серце моє !”

„Я воротам пораджу, пораджу,
Шматком сала помажу, помажу,
Таки серце ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє, серце моє !”

„Ой ! Як мені ходити, ходити,
Тебе вірно любити, любити ?
В тебе миші лихі,
В тебе миші лихі,
Серце моє, серце моє !”

„Коли миший боїшся, боїшся,
На воротах повішся, повішся,
Ой згинь?... — пропади
Тай до мене не ходи,
Трастя тобі ! Трастя тобі !”

Добрий вечір, дівчино, куди йдеш.

Добрий вечір, дівчино, куди йдеш,
Скажи мені, серденько, де живеш.

Ой, там моя хаточка край води,
З примудрого дерева лободи.

А ще к тому сінечку приплету
З високого дерева осоту.

Ой, дівчино, дівчино, відчини,
Сама собі кривдоньки не вчини.

Ой, не хочу, козаченько, відчинять,
Бо ти будеш ніченьку ночувать.

Ой, не буду, дівчино, не буду,
Пожартую трішечки та й піду.

Дощик, дощик капає дрібненько.

Дощик, дощик
Капає дрібненько;
Я-ж думала, я-ж думала,
Запорожець, ненько.

Коли-б знала, коли-б знала,
Відкіль виглядати,
То б наняла, заставила
Стежку промітати.

Аж він іде, аж він іде,
Ступає дрібненько,
То-ж то милий, то-ж то любий,
Дивитися, ненько.

Дощик, дощик,
Аж із стріхи капотить, —
Розсердився мій миленький,
Аж ногами тупотить,

Розсердився, розгнівався
Мій милий на мене,
А як гляне, серце вяне
І в його, і в мене.

Зажурилась дівчинонька, ручки заломала.

Зажурилась дівчинонька, ручки заломала;
Сіла, голову схилила, тай плакати стала.

Жадного так не любила, хоть їх було сила,
Бодай тебе, мій козаче, була не любила.

Бо я тебе полюбила серцем і душою,
Я без тебе жить не можу, гину за тобою.

Ой у полі дві тополі вітер їх хитає,
А той милий через люди він мені кланяє.

А щож мені по тополі? ягідок не має
А щож мені по поклоні? як його не має.

Вже заросли ті стежечки мохом і травою,
Де ходили, говорили, серденько з тобою.

Де ходили, говорили, з тобою серденько,
Де ти мені обіцявся вертатись хутенько.

А тепер же не вертаєш, — мене забуваєш,
А вороги мене дражнять, що иншу кохаєш.

А вжеж тії вороженьки, правду вони кажуть,
Як приїдеш, тобі мою могилу покажуть.

Закувала та сива зозуля.

Закувала та сива зозуля
Ранім-рано на зорі,
Ой заплакали хлопці-молодці,
Гей, гей! Та у чужині, в неволі, в тюрмі.

Вони плакали, гірко ридали,
Свою долю викликали!

Ой, повій, повій, та буйнесенький
Вітре та по над морем,
Та винеси нас із кайданів,
З неволі, в чистеє поле!

Та й понеси на Україну,
Гей! Гей! Нас на Україну!

А на Україні там сонечко сяє,
Козацтво гуляє і нас виглядає!

По синему морю
Байдаки під вітром гуляють,
Братів щоб рятувати,
Запорожці чим дужч поспішають.

Гей! Як зачули турецькїї султани,
Та і звеліли ще гірше кувати кайдани.

Засвистали козаченьки.

Засвистали козаченьки
В похід із півночі;
Заплакала Марусенька
Свої ясні очи.

Не плач, не плач, Марусенька,
Не плач, не журися,

Та за свого миленького
Богу помолися.

Стоїть місяць над горою,
А сонця немає;
Мати сина в доріженьку
Слізно проважає:

„Іди, іди, мій синочку,
Та не забаряйся,
За чотири неділеньки
Додому вертайся”.

— Ой рад-би я, матусенько,
Скорійше вернуться,
Та щось мій кінь вороненький
В воротах спіткнувся.

За твої дівчино личенька пишні.

За твої дівчино личенька пишні,
За твої дівчино устонька - вишні,
Віддавби любонько,
Моя голубонько,
Всі свої мрії колишні.

Мила, очі твої сині,
Незабудьки при долині,
Віддавби любонько,
Моя голубонько,
Всі свої мрії колишні.

За твої дівчино чорнії брови,
За твою дівчино каплю любови,

Віддавби любонько,
Моя голубонько,
Всі свої юні розмови.

Люба, очі твої сині,
Незабудьки при долині,
Віддавби любонько,
Моя голубонько,
Всі свої юні розмови.

Зеленая рута, жовтий цвіт.

Зеленая рута, жовтий цвіт,
Не піду за тебе, піду в світ.
Тай розпущу косу по плечу,
Нераз гірко-тяжко заплачу.

Ой деж ти мій милий ночуеш,
Що ти мого плачу не чуеш?
Бодай тебе милий Бог скарав,
Що ти мене бідну понехав...

Зеленая рута, чорний пенъ,
Бодай ти ся нудив ніч тай день.
Бодай тебе милий Бог скарав,
Що ти мене бідну понехав...

З'їздив я коника, з'їздив вороного.

„З'їздив я коника, з'їздив вороного,
Скажи мила правду, чи буде що з того
Ой чи буде, мила, ой чи ні,
Скажи серце правду ти мені.”

„Я тобі казала, щом роду бідного,
Ти за мнов не возьмеш посагу жадного,
„Ой ти в мене посаг самая,
Як на небі зоря ясная.”

„Тепер мені кажеш, щом зоренька ясна,
Потому ми скажеш, доленько нещасна.
Ти не скажеш, то мати:
Було сироту не брати !

„Заведеш ти мене до свого дому,
Сама я не знаю, догаджати кому,
Ой чи матери, чи вітцю,
Чи тобі самому молодцю.”

„Як ти будеш мила неньці догаджати
Буде тобі ненька сніданне давати.
Як ти підеш мила долиною,
Назве тебе мати дитиною.”

„Заведеш ти мене до свого дому
Ще красну молоду, та й на всьо здорову,
Не дай Боже недуги,
Будешся дивити на другі.”

Скарай мене Боже на душі на тілі,
Як я погадаю о иншій котрій.
Скарай мене Боже на душі,
Як я погадаю о иншій.

На горі церковця, там будем шлюб брати.
Там треба миленька всю правду сказати.
Як нам звяжуть руку з рукою,
Тепер ходи мила зо мною.”

Зоре моя вечірняя.

Зоре моя вечірняя!
Зійди над горою —
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає;
Як широка сокорина
Віти розпустила,
А над самою водою,
Верба похилилась,
Аж по воді розіслала
Зелені віти,
А на вітах гойдаються
Нехрещені діти;
Як у полі на могилі
Вовкулак ночує,
А сич в лісі та на стрісі
Недолю віщує;
Як сон-трава при долині
Вночі розцвітає.

І богата я.

І богата я,
І вродлива я,
Та не маю собі пари,
Безталанна я!

Тяжко, тяжко в світі жить
І нікого не любить,

Оksamитові жупани,
Одинокій носить !

Полюбилась би я,
Одружилась би я,
З чорнобривим сиротою,
Та не воля моя !

Батько й мати не сплять,
На сторожі стоять,
Не пускають саму мене
У садочок гулять !

А хоч пустять, то з ним,
З препоганим старим,
З моїм нелюбим багатим,
З моїм ворогом злим !

Із-за гори світ біленький.

Із-за гори світ біленький,
Десь поїхав мій миленький.
Десь поїхав та й немає,
Серце з жалю замирає (2)

Поки тебе не любила,
Спокійніша я була,
А тепер я що-дня плачу,
Поки тебе не побачу. (2)

Очі чорні, як терночок,
Брови рівні, як шнурочок,
Лице біле, румяное,
Серце моє коханое. (2)

Поки бачиш, поки любиш
Як поїдеш, то й забудеш,
Як поїдеш, то й забудеш,
Літаж мої марно губиш. (2)

Пливе човен за водою,
Не плач, дівчино за мною,
Через рік я обернуся
І з тобою заручуся. (2)

Баламуте, іди з хати,
Хочеш мене покохати,
Покохати та й забути
Всі ви, хлопці баламути. (2)

І учора горох і сьогодні горох.

І учора горох і сьогодні горох,
Прийди, прийди, моє серце,
Поговоримо у двох.

І учора кулиш, і сьогодні кулиш,
Прийди, прийди, моє серце,
Мою душу потіш.

І учора капуста, і сьогодні капуста,
Прийди, прийди, моє серденько,
Поцілую в уста.

І учора галушки, і сьогодні галушки,
Прийди, прийди, моє серце.
Та на білі подушки.

Їхав козак за Дунай.

Їхав козак за Дунай,
Сказав: дівчино, прощай
Ти конику вороненький,
Неси та гуляй!

Постій, постій, козаче,
Твоя дівчина плаче:
З ким ти мене покидаєш,
Тільки подумай!

Покидаю тебе Богу,
Сам поїду у дорогу,
Будь здорова і щаслива
Голубко моя.

Білих ручок не ламай,
Ясних очок не стирай:
Мене з війни зі славою
До себе дожидай?

Не хочу я нічого,
Тільки тебе одного:
Ти будь здоров, мій миленький,
А все пропадай!

Свиснув козак на коня:
Оставайся молода!
Я приїду, як не згину,
Тебе-ж мила, не забуду,

Поки жити
На сім світі буду;
Коли-ж на війні умру,
Поплач тоді за мною.

І шумить і гуде.

І шумить і гуде,
Дрібний дощик іде;
А хтож мене молодую
До домоньку заведе ?

Обізвався козак
На солодкім меду;
„Гуляй, гуляй, чорнобрива,
До домоньку заведу.”

„Ой прошу я тебе,
Не ведиж ти мене;
Бо я злого мужа маю,
Буде бити мене.”

Буде бить волочить,
Тай нікому боронить;
Хиба сам поміркує
Ще цей раз подарує.

На бік хлопці, на бік хлопці,
Бо чорт мужа несе;
Як побачить, мене з вами,
Його трясця, затрясе.

І шумить і гуде,
Скрипка грає, бас гуде;
Козак мовчить, а все знає,
Він до дому поведе.

Казав мені батько, щоб я оженився.

Казав мені батько, щоб я оженився,
По ночах не ходив та й не волочився.
А я козак добрий, та й не волочуся:
Де дівчину чую, там нічку ночую.

Поки не женився, доти не журився,
Ні ложкою, ні мискою, ні третьою колискою.
А як оженився, так і зажурився
І ложкою, і мискою, ще й третьою колискою.

Як прийшов у хату, одно каже: „тату!”
Друге каже: „папи!”, третє каже: „спати!”
Жінка каже: „бери шапку та тікай із хати!
Та тікай із хати у поле орати,

А я собі молоденька піду погуляти!”
Гуляла, гуляла, покиль нагулялась;
Усипала борщу в глечик, у поле побралась.
Ходила, ходила, світоньком нудила,

Та не знайшла орача, до дому прибїгла.
Як прийшла до дому, лягла серед долу,
Лягла, лягла, лягла, лягла, лягла серед долу.
Лягла серед долу дригає ногою,
Дрига, дрига, дрига, дрига, дригає ногою.

Кину кужіль на полицю.

Кину кужіль на полицю,
Сама піду на вулицю;
Нехай кужіль миші трублять,
Коли мене хлопці люблять.

Я нікого не любила,
Лише Петра тай Данила,
Грицька, Стецька тай Степана,
Вийшла за муж за Івана.

Полюбила панича
Петра Павловича
Тай не знаю, що робить,
Чи покинуть, чи любить

Полюбила гільтая,
Гірка доля моя;
Я гадала кучерявий,
В нього чуба нема !

Ти не піп, ані дяк.
Не цілуй мене тақ,
Нехай мене поцілує
Запорожський козак.

Так, так моя доню,
І я так робила,
Свого мужа шанувала,
А хлопців любила.

Козак відїзджає.

Козак відїзджає,
Дівчинонька плаче:
„Куда їдеш козаче ?

Козаче собою,
Возьми мене із собою,
На Україну делеку!”

„Дівчинонько мила,
Що будеш робила
На Вкраїні далекій ?”

„Буду хусти прала,
Зеленее жито жала,
На Вкраїні далекій!”

„Дівчинонько мила,
Що будеш ти їла,
На Вкраїні далекій ?”

„Сухий хліб з водою,
Коби милий із тобою,
На Вкраїні далекій!”

„Дівчинонько мила,
Де будеш ти спала,
На Вкраїні далекій ?”

„В степу під вербою,
Коби милий із тобою,
На Вкраїні далекій!”

Козак коня наповав.

Козак коня наповав,
Дзюба воду брала:
Козак собі заспівав,
Дзюба заплакала.

Не плач Дзюба моя люба,
Поки я з тобою.
Як поїду на Вкраїну,
Заплачеш за мною.

Хмара іде дощик буде,
Ходімо до хати,
А там будем Дзюба люба,
Собі розмовляти!

А що кому є до того,
Що я Дзюбу люблю,
А я своїй Дзюбі любій,
Черевички куплю.

Черевички з китайочки,
Панчошка єдвабна,
Як же Дзюбу не любити,
Коли Дзюба ладна!

Черевички з китайочки,
Поньчошки з атласу,
Ходи Дзюбо, моя любо,
Бо не маю часу.

Скажи Дзюбо, моя любо,
Чи ти любиш мене?
А я піду до матеньки
Просити о тебе.

А я тебе Дзюбо люблю,
Сам Бог тоє знає:
Проси мами, проси тата,
Нехай нас звінчає!

Коло млина конюшина,
Явір похилився:
Як з Дзюбою не оженюсь,
Не буду женився.

А там в лісі на галузі
Сорочка скрегоче:
Ах мій Боже милостивий,
Як ся тебе хоче.

Колись дівчино мила.

Колись дівчино мила,
А був це чудний час,
Як ще любов носила
Десь попід небо нас.

Ми мріяли, зітхали
Кохання присягали,
А соловейко тьохкав,
Все тьох, тьох, тьох.

І був би я дівчину
Вірненько так кохав,
І був би я єдину
До груди пригортав.

І був би соловейко
І був би малесенький
Нам тьохкав на коліні
Все тьох, тьох, тьох.

Та десь війна взялася
І ось який кінець —
Дівчина — віддалася,
Я — Січовий Стрілець.

Таке то в нас кохання,
Закляття, — сподівання,
Що в серденьку осталося
Лиш ох — ах — ох.

Коло млина, коло млина.

Коло млина, коло млина,
Конопельки терла.
Небачила миленького,
Трошки-ж, що не вмерла. (2 рази)

Небачила миленького,
Сьогодні і вчора,
Болить моя головонька,
До самого чола. (2 рази)

Відчепися, не жартуй,
Я тобі не рівня,
Ой, ти швець, шкіром'яка,
А я бондарівна, (2 рази)

Відчипись не пустуй,
Бо я тобі не рівня.
Ой, ти пан і господарь,
А я Бондарівна. (2 рази)

Геть, проч, всі ви невяжітесь
Всіх не хочу знати
Кого раз я полюбила,
Вік буду кохати. (2 рази)

Відчепітесь, не жартуйте,
Ідіть собі к бісу.
Не для вас я чепурюся,
Біду свою тішу. (2 рази).

Коло млину, коло броду.

Коло млину, коло броду.
Два голуби пили воду.
Вони пили, буркотіли,
Та й знялися й полетіли.

Крилечками стрепенулі,
Про кохання спомянули.
Горе тому, хто кохає,
З стремен ніжок не виймає.

Як приїхав під віконце;
Добрий вечір. — Прощай, серце!
Горе тому, хто любиться,
Як день, так ніч все журиться.

Ой, високо сонце сходить,
Чогось мила смутна ходить.
Знати її по личеньку,
Що не спала всю ніченьку,

Знати її по білому.
Що журиться по милому.
Ой журиться, сама знає
Долю свою проклинає.

Копав же я криниченьку.

Копав же я криниченьку
Неділеньку й дві,
Кохав же я дівчиноньку
Людам не собі.

Копав же я криниченьку
В степу в кремені, —
Чи не прийде дівчинонька
По воду к'мені.

А вже з тої криниченьки
Орли воду пють:
А вже мою дівчиноньку
До слюбу ведуть.

Один веде за рученьку,
Другий за рукав,
А я іду, слези роню:
„Любив та не взяв.”

Ой привели до церковці:
„Тепер ти моя!”
Вона стала відказала:
„Не правда твоя.”

Поставили на рушнику:
„Тепер ти моя!”
Вона стала, відказала:
„Неправда твоя.”

Ой звязали білі руки:
„Тепер ти моя!”
Вона стала, відказала:
„Недоля моя!...

Котилися вози з гори.

Котилися вози з гори,
Поламали шпиці;
А вжеж мені не ходити
На ті вечерниці.

А вжеж мені не ходити,
Куда я ходила:
А вжеж мені не любити,
Кого я любила.

Котилися вози з гори,
На долині стали;

Кохалися, любилися,
Тепер перестали.

Кохалися, любилися
Як голубів пара;
Ой а тепер розійшлися,
Як чорная хмара.

Лугом іду, коня веду.

Лугом іду, коня веду,
Розвивайся, луже...
Сватай мене, козаченьку,
Люблю тебе дуже.

Ой, хоч сватай, хоч не сватай,
Хоч так присилайся,
Щоб та слава не пропала,
Що ти залицявся.

Ой, коли-б ти, дівчинонько,
Трошки богатенька,
Взяв би тебе за рученьку,
Повів до батенька.

Ой, коли-б я, козаченьку,
Була богатенька.
Наплювала-б я на тебе.
Й на твого батенька.

Ой, коли-б я, козаченьку,
Та й забогатіла,
То я-б тебе, ледачого,
Й за харч не схотіла.

Ой, коли-б ти, двчинонько,
Тоді заміж пішла,
Як край битій доріженьки
Яра рута зійшла.

Ой, коли-б ти, козаченьку,
Тоді оженився,
Як у млині на камені
Кукіль уродився.

Не журися, дівчинонько,
Руто зелененька:
Цей покинув, другий буде,
Ще-ж ти молоденька.

Цей покинув, другий буде,
Другий буде кращий,
А цей буде у болоті
Над чортами старший.

Край битої доріженьки
Яра рута зійшла:
Молодая дівчинонька
Та вже й заміж пішла.

А у млині, на камені,
Кукіль ще не сходить:
Старий козак, як собака,
По вулицях ходить.

Ой, у млині, на камені,
Кукіль не вродився,
Старий козак, як собака,
Й досі не женився.

Люблю тебе мій маленький.

Люблю тебе мій миленький,
Люблю щиро дуже,
Без тебе і світ не милий, (2)
І про все байдуже. (2).

Дівча, серце моє, рибко,
Щож тобі казати ?
Я бажавби одну тебе (2)
Увесь вік кохати. (2).

Не діждуться воріженьки,
Щоб нас розлучити;
Нехай краще вчаться у нас, (2)
Як треба любити. (2).

Мав я раз дівчиноньку чепурненьку.

Мав я раз дівчиноньку чепурненьку,
Любу щебетушечку румяненьку,

Гей! Гей! Га! Ухаха!
Дивчина, рибчина молода.

Посилав я старостів у неділю,
Думав, погуляємо на весілю.

Гей, гей і. т. д.

Мали повернутися з рушниками,
Але повернулися з гарбузами.

Гей, гей і. т. д.

Всьому супротивився батько рідний,
Бо вона богата, а я бідний.

Гей, гей і. т. д.

Думав я втопитися з тої злости,
Та вода холодная, ломить кости.

Гей, гей і. т. д.

Думав я застрілитись із рушниці,
Порох був замочений в порошниці.

Гей, гей і. т. д.

Щоби вратувався від покуси
Пішов, записався я в Усусуси.

Гей, гей і. т. д.

Вже про Галичаночку не думаю,
Бо на Надніпрянщині десять маю.

Гей, гей і. т. д.

Марусенька по саду ходила.

Марусенька по саду ходила,
Козаченька за ручку водила,
Ягідки вона збирала,
Козаченька годувала,

Все думала, що він буде мій. (2).

Козаченьку, мене знеславляють,
Воріженьки тебе відмовляють,
І я сама теє бачу,

Не раз, не два на день плачу,

Яж думала, що тибудеш мій. (2). ,

Ой пощож я по воду ходила,

Козаченька вірно полюбила,

Полюбила козаченька,

Пригортала до серденька,

Яж думала, що він буде мій. (2).

Мені здається, я не жив.

Мені здається, я не жив,
А тільки все збирався жити,
Чогось шукав, за чимсь тужив,
Бажав комусь весь вік служити,
Аж ось і молодість минула,
Не живши втомлена заснула.

І день прийде, як та слота,
Я довгу панихиду правлю:
„Прощайте, молоді літа!
Не гуджу вас я і не славлю;
З могили вже вас не добуду,
Уже я молодим не буду.”

І в сім жалю мов бачу я:
Не мертва молодість, лиш сонна;
Не в пору ще журба моя,
Не в пору пісня похоронна!
Ще поживем! Давайте жити,
Чогось шукать, за чимсь тужити!

Минають дні, минають ночі.

Минають дні, минають ночі,
Минає літо: шелестить,
Пожовкло листє, гаснуть очі...
Заснули думи, серце спить.

І все заснуло... і не знаю,
Чи я живу, чи доживаю,
Чи так по світу волочусь
Бо вже не плачу і не сміюсь!

Доле де ти? Доле де ти?
Нема ніякої,
Коли доброї, жаль Боже,
То дай злої, злої!

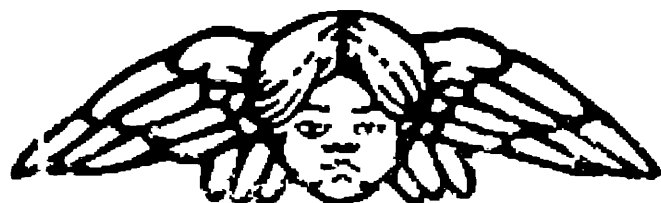
Не дай спати ходячому,
Серцем замирати,
І гнилою колодою
На світі лежати,

А дай жити, серцем жити,
І людей любити,
А коли ні — то проклинать,
І світ запалити,

Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше спати, спати,
І спати на волі.

І заснути на вік, віки
І сліду не кинуть.
Однаково, ні якого,
Чи жить, чи загинуть!

Доле, де ти? Доле, де ти?
Нема ніякої,
Коли доброї, жаль Боже,
То дай злої, злої!

Мов билинонька в полі зівяла.

Мов билинонька в полі зівяла,
Сиротиною ти ізросла;
Тебе лишенько рано спіткало
І недоля лиха повила.

Не зазнала ти змалку поради,
Ані ласки від гордих людей,
І ні жаден тебе із громади
Не спасав від лукавих речей.

Ізросла ти, навчалась роботи,
Та роботи ніхто не давав...
Не журися, небого! Чого ти?
За красу-б тебе всяк поєднав...

Так сама ти того все цуралась,
Проклинаючи долю гірку;
Тобі чесно прожити бажалось,
Та судилось не те на віку.

Не сподівано ти „проступила”
(Проступа вас багато таких!) —
І громада тебе осудила,
Підняла мов ледащо на сьміх.

І регочеться пальцями тиче,
Головою на тебе кива,
А до себе ніхто не покличе,
Не питає: „А чим ти жива?”

„Чи ти ласкою маєш ogrітий
Під негоду спокійний куток
Чи ти їла слізми не политий
А хоч раз того хліба шматок?”

Замовчите-ж, ви пишні, ситі,
Гордовиті власні землі,
Бо єсть божая правда на сьвіті,
Та розсудить і вас, і її.

Молодий козаче, чого зажурився.

Молодий козаче, чого зажурився?
Чи воли пристали, чи з дороги збився?
Воли не пристали, з дороги не збився,
Тим я зажурився: без доли вродився,
Пішов козак полем шукать собі долі,
Не знайшов він долі, найшов бистру річку;
Піду утоплюся, бо долі не маю.
Ой, вийшла дівчина з зеленого гаю:
Не топись, козаче, бо душу загубиш;
Ходім повінчаймось, коли мене любиш.
Ой, пішли вінчатися, нема попа дома.
Чи твоє нещастя, чи моя недоля
Пішов козак полем, дівка долиною,
Та став козак тернем, дівка калиною,
Козакова мати пішла терну рвати;
Дівчинина мати калину ламати.
Та тож не терночок, а то мій синочок,
Та теж не калина, то моя дитина.

На городі коло броду.

На городі коло броду
Барвінок не сходить:
Чомусь дівчина до броду
По воду не ходить.

На городі коло тину
Сохне на тичині
Хміль зелений: не виходить
Дівчина з хатини.

На городі коло броду
Верба похилилась:
Зажурилась чорнобрива,
Тяжко зажурилась.

Плаче, плаче та ридає,
Як рибонька б'ється...
А над нею молодою
Поганець сміється.

На курочці пірячко рябое.

На курочці пірячко рябое,
Любимося, серденько, обоє.

Диб, диб на село,
Кив, морг на нього,
Я не дівка його,
Не піду за нього.

Ой, полола дівчина пустирнак,
Наколола ніженьки на будак.
Диб, диб і т. д.

• Ой, чия ти, дівчино, чия ти
Чи вийдеш на вулицю гуляти?
Диб, диб і т. д.

На що мені чорні брови ?

На що мені чорні брови ?
На що карі очі ?
На що літа молодії,
Веселі, дівочі ?

Літа мої молодії
Марно пропадають,
Очі плачуть, чорні брови
Від вітру линяють.

Серце вяне, нудить світом,
Як пташка без волі.
На щож мені краса моя
Коли нема долі ?

Тяжко мені сиротою
На тім світі жити:
Свої люди — як чужії,
Ні з ким говорити.

Нема кому розпитати,
Чого плачуть очі;
Нема кому розказати,
Чого серце хоче:

Чого серце як голубка,
День і ніч воркує;
Ніхто його не питає,
Не знає, не чує.

Чужі люде не питають,
Тай на що питати ?
Нехай плаче сиротина,
Нехай літа тратить !

Плач же серце, плачте очі,
Поки не заснули,
Голоснійше жалібнійше,
Щоб вітри почули:

Щоб понесли буйнесенькі
За синєє море,
Чорнявому, зрадливому
На лютеє горе !

Не жур мене моя мати.

Не жур мене моя, мати,
Бо я й сам журюся:
Ой як вийду за ворота,
Від вітру валюся.

Осідлаю кониченька,
Коня вороного, —
Нехай несе в чисте поле
Мене молодого !

В чистім полі тирса шумить,
Катран зеленіє,
В чистім полі своя воля,
Що й серце німіє

Ой зйду я на могилу,
Гляну — подивлюся . . .
Як згадаю про ту волю,
То й знов зажурюся.

Про ту волю козацькою,
Що була — минула,

Тепер вона як дитина
В повітку заснула . . .

Чи довго ще буде спати
Нема тих, що будять, —
Зісталися на сім світі
Ті що світом нудять.

Не щечечи, соловейку.

Не щечечи, соловейку,
На зорі раненько!
Не щечечи, малесенький,
Під вікном близенько!

Твоя пісня дуже гарна,
Ти гарно співаєш;
Ти щасливий: спарувався
І гніздочко маєш.

А я, бідний, безталанний,
Без пари, без хати!
Не судилось мені в світі
Весело співати.

Ой лети співай тим людям,
Котрі веселяться:
Вони піснею твоєю
Будуть забавляться.

Мені пісенька така
Серце розриває:
Дужче бється воно в грудях
Аж дух замирає.

Ніхто не винен, тільки я,

Ніхто не винен, тільки я,
Тільки я, тільки я,
Що полюбила гільтая,
Гільтая, гільтая.

Гільтай не робить, тільки пє,
Тільки пє, тільки пє.
Прийде до дому, жінку бє,
Жінку бє, жінку бє.

Є у сусіда гарний син,
Гарний син, гарний син.
Дуже хороший вражий син.
Вражий син, вражий син.

Личко біленьке, хоч малюй,
Хоч малюй, хоч малюй.
Губки румяні, хоч цілуй,
Хоч цілуй хоч цілуй.

Очі чорненькі, хоч дивись,
Хоч дивись, хоч дивись.
Хлопець — до серця, хоч тулись,
Хоч тулись, хоч тулись.

Ніч яка, Господи, місячна, зоряна!...

Ніч яка, Господи, місячна, зоряна! . . .
Ясно, хоч голки збирай...
Вийди кохана, працюю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай!

Сядем у купі ми тут під калиною —
І над панами я пан...

Глянь, моя рибонько: срібною хвилею,
Стелеться полем туман;

Гай чарівний, ніби промінням всипаний
Чи загадався, чи спить?
Он на стрункій та високій осичині
Листя пестливо тремтить;

Небо незмірне всипане зорями, —
Що то за Божа краса!
Перлами-зорями теж під тополями
Грає перлиста роса.

Ти не лякайся-но, що свої ніженьки
Вмочеш в холодну росу;
Я тебе, вірная, аж до хатиноньки
Сам на руках однесу.

Ти не лякайся, що змерзнеш, лебедонько:
Тепло, ні вітру, ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька, —
А воно-ж палке, як жар.

Ти не лякайся, аби тут підслухали
Тиху розмову твою;
Нічка поклала всіх, соно окутала, —
А ні шелесне в гаю!

Сплять вороги твої, знуджені працею, —
Нас не сполоха їх сміх...
Чи-ж нам, окривдженим долею клятою,
Й хвиля кохання — за гріх?

От села до села.

От села до села,
Танци та музики:
Курки, яйця продала,
Маю черевики.

От села до села,
Буду танцювати.
Ни корови, ни вола,
Осталася хата.

Я отдам, я продам,
Кумові хатину;
Я куплю, я зроблю,
Яточку під тином;

Торгувать, шинковать
Буду чарочками,
Танцювать та гулять,
Таки з парубками.

Ох, ви, дітки мої,
Мої голубята!
Не журиться, подивиться,
Як танцює мати.

Сама в найми піду,
Діток в школу отдам,
А червоним черевикам,
Таки дам, таки дам!

Одна гора високая

Одна гора високая,
А другая низька, —
Одна мила далекая,
А другая близька.

У сієї близенької,
Воли та корови,
А в тієї далекої,
Та чорнії брови.

У сієї близенької,
Рушник на кілочку,
А в тієї далекої,
Брови на шнурочку.

Ой я тую, близенькую,
Людам подарую,
А до тої далекої,
Пішки помандрую.

Ой випила, вихилила.

Ой, випила, вихилила,
Сама себе похвалила,
Бо я панського роду,
Пю горілочку як воду. .

Ой, мій милий умер, умер,
У коморі дуду запер,
А я пішла муки брати,
Тай почала в дуду грати.

Ой, ти-ж, дуда, моя дуда,
Я молода сюда—туда,
Навприсядки та в долоні,
Пішла мука по коморі.

Не ти-ж мене колихав,
Не ти-ж мене няньчив,

Бодай-же ти не діждав,
Що-б ти мене навчив.

Колисала мене мати,
Тай казала „люлі”,
Як виростеш, моя доню,
Давай хлопцям дулі!

Ой, віддала мене мати.

Ой, віддала мене мати
Замуж за старого,
Тай казала шанувати
Так, як молодого. (2 рази)

А я-ж його не любила,
Що-ж робити мушу?
Рано й вечір молю Бога,
Вийми з него душу. (2 рази)

Піди проч, не мороч,
Піди собі к бісу!
Не для себе чепурюся,
Біду свою тішу. (2 рази)

Не для тебе, вражий сину,
Білі ручки маю,
А для того миленького,
Що вірно кохаю. (2 рази)

Ой, гиля, гиля, гусоньки, на став.

Ой, гиля, гиля, гусоньки, на став,
Гей, добрий вечір, дівчино, бо я ще не спав. (2)

Ой, не спав я ніч, не буду й спати,
Гей, дай-же мені, дівчино, повечеряти.

Яж не топила, яж не варила,
Гей, на білу постілоньку спати кладовила.

Ой, Боже мій, Боже, який я удався,
Гей, брив я через річеньку тай не вмивався!

Я-ж не вмивався і не втирався,
Гей, чим я тобі, дівчино, тай не сподобався.

Ой, вернуся я та умиюся,
Гей, на свою дівчиноньку тай подивлюся.

Ой, не вертайся та не вмивайся,
Ти мені, серденько, і так сподобався!

Гей, єсть у мене криниченька під перелазом,
Умиємось, серденько, обоє разом.

Ой дівчина горлиця.

Ой дівчина горлиця
До козака горнеться.
А козак як орел,
Як побачив так і вмер. (2 рази)

Як би мені зранку,
Горілочки шклянку,
І тютюн та люльку,
Дівчину Ганнульку (2 рази)

Горілочку-б пив, пив,
І люлечку-б кутив

І дівчину Ганнулечку
До серденька-б все тулив (2 рази).

Коли-б мені зранку,
Кави філіжанку,
Сухарця й до того
Хлопця молодого (2 рази).

Кавоньку-б я пила,
Сухарець-би їла,
Хлопця молодого
До себе тулила. (2 рази)

Ой дівчино, дівчинонько.

Ой дівчино, дівчинонько,
Як я тебе покохав,
Я до тебе рано й вечер
Тверду стежку видоптав.

Допчи, допчи, милий хлопче,
Допчи стежечку тверду,
А я на тій твердій стежці,
Клен деревце посаджу.

Рости, рости, клен деревце,
Ген у гору високо,
Поховали миленького
В сиру землю глибоко.

Ой, за гаєм світ біленький.

Ой, за гаєм світ біленький
Десь поїхав мій миленький.
Десь поїхав та не має,
Серце моє коханеє.

Баламуте, вийди з хати,
Хочеш мене розкохати,
Розкохати тай забути,
Всі ви хлопці баламути.

Очи чорні, як тії ночі,
Бривки рівні, як шнурочки,
Лице біле, румянее,
Серце моє коханеє.

Я не буду любити нікого,
Тільки свого одного,
Одного я люблю маю,
І за ним же я страдаю.

Всі ви біси, баламути,
Всім вам любо кохати;
Всім вам треба одни стути,
Лиш дівчину закохати.

Ой ви хлопці, баламути,
Чи ви хочете гуляти
До єдиной вже мінуги,
А потому і згинь з хати.

Баламуте іди з хати.
Хочеш мене розкохати,
Розкохати тай забути —
Всі ви хлопці, баламути —

Очи чорні, брови рівні,
Баламути, які ви дивні,
Лице біле, румянее!
Серце моє коханеє!

Баламуте, я люблю одного
Та й одного я кохаю;
Я кохаю, як рідного,
Баламутив геть вигоняю.

Ой зелений маю, маю.

Ой зелений маю, маю,
Тай зелений гаю,
А я бідний сиротина
Дівчину кохаю.

Ой кохаю сині очі
Та чорняві брови,
Рученята біленькії,
Личко калинове.

Ой не тобі соколоньку
Ластівку гонити,
Ой не тобі сиротині
Богачку любити.

Хотяй сокіл ластівоньки
Ніколи не зловить,
То бідному полюбити
Ніхто не зборонить.

Ой із ранку до полудня.

Ой із ранку до полудня.
Сонечко не гріє,
По долині край тополі
Жито половіє.

Половіло, половіло
І колос нагнувся,
А до Галі козаченько,
Досі не вернувся.

Рости, рости, тополенько,
Гиллям на долину;
Кохав козак дівчиноньку,
Як мати дитину,

Кохав, козак, тай покинув.
Де-ж то ти, козаче?
І не бачить і не чує?
Як дитина плаче!

Плаче гірко слезеньками,
Свіченькою тає,
Нарікає свою неньку,
А за що не знає.

Десь ти мене, моя мати
У чужих купила,
Чом ти мене у криниці,
Малу не втопила.

Мабуть мене, моя ненько,
В церкву не носила,
Та у Бога щастя-долі,
Мені не просила!

Чи ти мене, моя мати,
В барвінку купала?
Купаючи проклинала,
Щоб долі не мала!

Ой казала мені мати.

Ой казала мені мати
І приказувала,
Щоб я хлопців у садочок
Не принаджувала.

Ой, мамо, мамо, мамо —
Не принаджувала.

Посилала мене мати
До криниченьки :
Принеси же, моя доню,
Та водиченьки.

Ой, мамо, мамо, мамо —
Та водиченьки.

Ой пішла я до ставочка
Забарилася,
На козака молодого
Задивилася.

Ой, мамо, мамо, мамо —
Задивилася.

Размовляла з козаченьком
Цілу ніченьку.
Ой помяла фартушину
Тай новісеньку.

Ой, мамо, мамо, мамо —
Тай новісеньку.

Ждала мене моя мати
Не діждалася,
А я собі у ставочку
Полоскалася.

Ой, мамо, мамо, мамо —
Полоскалася.

Ой, кум до куми.

Ой, кум до куми
Борозенькою йшов.
Кума, кума, кумушка ти моя,
Червона ягідко ти моя. (2 рази)

Борозенькою йшов,
Куль соломи знайшов.
Кума, кума і т. д.

А в тім-то кули
Черевички куми.
Кума, кума і т. д.

Ой, кум кумі рад,
Кличе куму в виноград.
Кума, кума і т. д.

Їдж, кумо, ягідки,
Котрі солоденькі;
Кума, кума і т. д.

А котрі гіркі,
То дай моїй жінці;
Кума, кума і т. д.

Ой, куме, куме.

Ой, куме, куме,
Добра горілка,
Випемо, куме,
Щей з понеділка!

Складемось, куме,
Грошей по сорок,

Випемо, куме,
Ще й у вівторок!

Продаймо, куме,
Всю череду,
Випемо, куме,
Ще й у середу!

Продаймо, куме,
Миски та ложки,
Випемо, куме
Ще й в четвер трошки.

Продаймо, куме,
Рябу телицю,
Випемо, куме,
Ще й у п'ятницю.

Складаймо, куме,
Всяку роботу,
Випемо, куме,
Ще й у суботу.

Щоб люди добрі
Нас не судили,
Випемо, куме,
Ще й у неділю.

Від понеділка
До понеділка
Випемо, куме,
Добра горілка.

Ой летіла горлиця через сад.

Ой летіла горлиця через сад,
Через сад, гей! розпустила пірячко
На весь сад, гей! на весь сад!

Ой хто теє пірячко ізбере,
Ізбере, гей! той мене молодую
Забере, гей! забере!

На курочці пірячко в один ряд,
В один ряд, гей! любімося, серденько,
В один лад, гей! в один лад!

Ой місяцю, місяченьку.

Ой місяцю, місяченьку,
Не світи нікому!
Тільки мому миленькому,
Як іде до дому.

Ой місяцю, місяченьку,
І ти зоре ясна!
Ой світи там на подвірю,
Де дівчина красна.

Ой місяцю, місяченьку,
Зайди за комору!
Нехай же я з своїм милим
Трохи поговорю.

Світи йому ранесенько
Тай розганяй хмари,
А як же він иншу має
То зайди за хмари.

Ой, на горі калина.

Ой, на горі калина!
Ой, на горі, серденько, калина!
Під горою малина,
Під горою серденько, малина!

Там дівчина стояла,
Там дівчина серденько, стояла!
На козака гукала,
На козака серденько, гукала!

Ой козаче собою!
Ой козаче серденько, собою!
Візьми мене з собою,
Возьми-ж мене серденько, з собою!

Буду тобі слугою,
Буду тобі серденько, слугою
І коника напою,
І коника серденько, напою!

Вівса, сіна підложу,
Вівса й сіна, серденько підложу!
Постіль білу постелю,
Пістіль білу, серденько, постелю!

Постіль білу постелю,
Постіль білу серденько, постелю!
Сама ляжу з тобою,
Сама ляжу, серденько, з тобою!

Ой наступила та чорная хмара.

Ой наступила та чорная хмара
Став дощ накрапать, —
Ой там збиралась бідна голота
До корчми гулять.

Пили горівку, пили наливку,
Ще й мед будем пить,
А хто з нас, братця буде сміяться,
Того будем бить.

Ой іде богач, ой іде дукач,
Насміхається:
„Ой за що, за що вража голота
Напівается ?”

Ой беруть дуку за чуб, за руку,
Третий в шию бє:
„Ой, не йди туди, превражий сину,
Де голота пє !”

Ой пішов дукач, ой пішов богач,
Не оглядався:
Він і третьому та заказував,
Щоб не сміявся.

Ой не відтіть вітер віє, відкіль мені треба.

Ой не відтіть вітер віє, відкіль мені треба;
Виглядаю миленького з під чужого неба.
Скажіть зірки, скажіть ясні, де він проживає ?
Серце хоче вість подати, та куди — не знає.

Коли вірно мене любить, то йому приснюся;
Хоть і сонний, угадає, як за ним журюся.
Скажіть зірки, скажіть ясні, де він проживає ?
Серце хоче вість подати, та куди — не знає.

Нехай нашу любов спімне, наше милування;
Нехай має в чужій землі добре поживання.
Скажіть зірки, скажіть ясні, де він проживає ?
Серце хоче вість подати, та куди — не знає.

Ой, не ходи, Грицю, на вечерниці.

Ой не ходи, Грицю, на вечерниці;
Бо на вечерницях дівки чарівниці,
Солому палять і зілля варять,
Тебе, Грицуню, здоровля позбавлять.

Там то одна чорнобривая,
То чарівниця справедлива!
І чарівниця і зілля знає,
Тебе, Грицуню, заздрісно кохає!

У неділю рано зілля копала,
У понеділок пополокала,
А у вівторок зілля варила,
В середу рано Гриця утріла.

Прийшов же четвер, Гриценко умер,
Прийшла п'ятниця, поховали Гриця.
Сховали Гриця близько границі,
Плакали за ним всі молодиці.

І хлопці Гриця всі жалували,
Чорнобривую всі проклинали;
Нема і не буде другого Гриця,
Його зігнала з світа чарівниця!

Так би я знала з сіней до хати,
Та як я знала чим чарувати:
Ой суть у мене чари готові
Біле личенько і чорнії брови.

В суботу рано мати доню била:
„На що ти, доню, Гриця утріла?
Чи ти не знала, що зілля уміє,
Що Гриць сконає, нім когут запіє?“

— „Ой мати! мати! жаль ваги не має, —
Нехай Грицуньо аж двох не кохає,
Кохав він ще крім мене другу
Также дівчину чорнобровую.

Не був він вірний, казала я тобі
Най же він тепер спочиває в гробі:
Най же не буде ні її ні мені,
Най ся Гриць наїсть сирої землі.

От се тобі Грицю я так зробила,
Що через тебе мене мати била.
Оцеж тобі, Грицю, за теє заплата :
Із чотирох дощок темная хата !”

Ой, не шуми, луже, зелений байраче.

Ой не шуми, луже,
Зелений байраче,
Не плач, не журися,
Молодий козаче.

Не сам же я плачу,
Плачуть карі очі,
Що нема спокою
А ні в день, ні в ночі.

Сусіди близькії,
Вороги тяжкії,
Не дають ходити
Дівчину любити.

Я ж буду ходити
І буду любити,

Ще й до себе візьму —
Буду з нею жити.

Ой, умру я, мила,
Як ти будеш жива,
Чи згадає, мила,
Де моя могила?

А моя могила
Край синього моря,
Де була між нами,
Тихая розмова.

Зойдеш на могилу,
Не труси землю,
Бо сама вважаєш,
Як тяжко під нею.

Ой, тим воно тяжко —
Любилося важко,
Тим воно тяженько —
Любилось вірненько.

Ой, не шуми, луже, осокою дуже.

Ой, не шуми, луже, осокою дуже,
Не завдавай серцю жалю, бо я в чужім краю,

Ой, я в чужім краю марно пропадаю,
Бідна-ж моя головонька, що роду не маю.

Ой, я в чужім краю, як на пожарині,
Ніхто-ж мене не пригорне, при лихій годині!

Ой, роблю я роблю, — робота ні за що,
Люде кажуть і говорять сирота ледащо!

Сирота ледащо не хоче робити,
Ой, отдаймо вражого сина в москалі служити!

Сирота втомився, на тин похилився —
Люде кажуть і говорять: він мабуть упирся?

Ой, піду я, піду, на гору крутую,
Ой, стану-ж я, подивлюся на річку биструю.

Ой, річка бистрая! на її дивлюся,
Думки мені серце давлять, піду утоплюся!

Не топись, козаче, марно душу згубиш,
Треба з людьми в світі жити, хоч ти світом
нудиш.

Ой, під вішнею, під черешнею.

Ой, під вишнею, під черешнею
Стояв старий з молододою, як із ягідкою.

І просилася и молилася:
Пусти-ж мене, старий діду, на вулицю погуляти.

Ой, я й сам не піду, і тебе не пущу,
Бо ти мене старенького тай покинеш на біду.

Ой, не кидай мене, моє серденятко,
Куплю тобі хатку тай ще сіножатку,

А до того ставок і близенько млинок,
А над ставком горбок, і вишневий садок.

Ой, не хочу хатки та ні сіножатки,
Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка.

Ой, ти, старий дідуга, ізогнувся як дуга,
А я молоденька, гуляти раденька.

Ой під гаєм, гаєм, гаєм зелененьким.

Ой під гаєм, гаєм, гаєм зелененьким,
Там орала дівчинонька воликом чорненьким.

Орала, орала, не вміла гукати,
Запросила козаченька на бандурці грати.

Козаченько грає, бровами моргає,
Вража-ж його матір знає на що він моргає?

Чи на мої воли, гей чи на корови,
Чи на моє біле личко, чи на чорні брови.

Як на мої воли, то їх подарую
Як на моє біле личко то го поцілую.

Воли поздихають, бочисті корови,
Біле личко не злинає та й ні чорні брови.

Ой під гаєм зелененьким.

Ой під гаєм зелененьким,
Брала вдова лен дрібненький,
Брала, брала, вибирала
І так собі заспівала :

„Ой коби я мужа мала,
Я би його шанувала ;
В кармазини убірала,
Медом, вином напувала !”

А у лузі хлопець косить,
Вітер йому слова носить . . .
Кинув косу у травоньку,
А сам пішов до домоньку.

„Позволь, мати, вдову взяти,
Вдова буде шанувати,
В кармазини убірати,
Медом, вином напувати”.

„Не позволю вдову взяти,
Вдова вміє чарувати,
Вчарувала мужа свого,
Вчарує тя молодого.”

Ой пішлаб я на музики.

Ой пішлаб я на музики
Коб дав батько пятака,
Закрутилась би на віки
Та вдарилаб тропака.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками,
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Мабуть моя ненька мила,
Замолоду як мак цвіла,
Мабуть вводу все гляділа,
Гарну-ж доню сповила.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

На все село мене знають,
Кажуть інша не така,
В танець хлопці вибірають,
Бо люблю я тропака.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Чи на толоку звербують,
До всего я придалась,
Хлопці з другими жартують,
А від мене знають зась.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Ой пішлаб я на музики,
Та вдарилаб тропака,
Покохала-б я на віки,
Молодого козака.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Бо хто щирю правду любить
Скаже: кожда з нас така,
Коли козак приголубить,
Серце беться тропака.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Нехай собі лає ненька,
Не великий мені страх,

Колиб вснула лиш старенька
То я нишком шмиг на шлях.

Туп, туп ніженьками,
Цок, цок підківками.
Гоп, чук, га, тропака
Бо я з роду така.

Ой, сам-же я тай не знаю.

Ой, сам-же я тай не знаю,
Що мені робити!
Запряжу я чотири воли,
Тай піду орати. (2 рази)

Воли-ж мої половії,
Чому не орете?
Літа-ж мої молодії,
Чого марно йдете? (2 рази)

Запряжу чотири коні,
Коні воронії,
Тай піду я доганяти
Літа молодії, (2 рази)

Ой нагнав я літа свої,
На калиновім мості:
Верніться, літа мої,
Ходіть до мене в гості. (2 рази)

Літа-ж мої, літа-ж мої,
Літа молоденькі,
Коли доля нещаслива,
Будьте коротенькі.

Ой там за горою та за кремінною.

Ой там за горою та за кремінною,
Не по правді жиє чоловік з женою.

Вона йому стелить білу постеленьку,
А він їй готує дротяну нагайку.

Біла постеленька порохом припала,
Дротяна нагайка біле тільце рвала.

Біла постеленька порохом присіла,
Дротяна нагайка кровю обкипіла.

Ой мужу-ж мій, мужу, не бий мене дуже,
В мене тіло біле, болить мене дуже !

Пусти мене мужу в вишневий садочок,
Та най тобі урву рожевий квіточок.

Взяла рожу-квітку, тай вергла на воду:
„Плини, плини, роже-квітко, аж до мого роду.

Плини, плини, роже квітко плини по Дунаю,
Як увидиш мою неньку, приплини до краю.”

Вийшла стара мати в Дунай воду брати,
Як узріла рожу-квітку то взяла плакати.

„Де-ж ти, роже-квітко, тут ся обявила,
Відай тебе моя донька тай опустила ?”

Ти гадала, мати, що мя не згодуєш,
Далась мене за нелюба, а тепер бануєш !

Ти гадала мати, що мене не збудеш,
Така прийде годинонька, що плакати будеш.”

Ой там за Дунаєм.

Ой там за Дунаєм.
Та за тихим Дунаєм
Молодець гуляє.

Молодець гуляє,
Та молодець гуляє
На цей бік гукає:

Подай перевозу,
Та подай перевозу,
Я перевезуся.

На свою Вкраїну,
Та на свою Вкраїну
Ще раз подивлюся.

Не так на Вкраїну,
Та не так на Вкраїну,
Як на ту дівчину.

По свитлонці хожу,
Та по свитлонці хожу
Та не нахожуся.

Кого вірно люблю,
Та кого вірно люблю,
Та не надивлюся.

Кого-ж ненавижу,
Та кого ненавижу
З тим не розминуся.

Ой, ти дівчино зарученая.

Ой, ти дівчино зарученая,
Чому ти ходиш засмученая
Ой як я маю весела бути,
Кого люблю я, трудно забути.

Ой, ти дівчино, чорнії очи,
І в день смутна ти і не спиш в ночі:
Чорнії очи принаду дали,
Душу і тіло зовсім узяли.

Ой, ти дівчино мислями блудиш,
Сама не знаєш, кого ти любиш.
Ой знаю, знаю, кого кохаю
Лишень не знаю, як жити маю.

Ой, у лузі та і при березі.

Ой, у лузі та і при березі
Червона калина;
Породила та удівонька
Хорошого сина.

Та було-б тобі, а ти, моя мати,
Ціх брів не давати,
Та було-б тобі, а ти, моя мати,
Щастя й долю дати.

Розвивайся, а ти, сухий дубе,
Завтра мороз буде,
Убирайся, молодий козаче,
Завтра похід буде.

Я морозу та і не боюся
Зараз розів'юся,

Я походу та і не боюся,
Зараз уберуся.

Ой, розвився та і край дороги
Та дуб зелененький,
Од'їзжає та із України
Козак молоденький.

Од'їзжає та і шапочку зняв,
Низенько вклонився;
Прощай, прощай, панове громадо,
Може, з ким сварився.

Прощай, прощай, панове громадо
І дівчино вутко,
Бо хто знає та хто і відає,
Чи побачимось хутко.

Ой, ви, галочки-сизокрилочки,
Підніміте в гору:
Ой, ви, хлопці, славні запорожці,
Верніться до дому.

Ой, раді-б ми та і піднятися,
Туман налягає.
Ой, раді-б ми та і вертатися,
Гетьман не пускає.

Та не так гетьман, та не так гетьман,
Як гетьманська мати,
Хоче нами, нами, козаками,
Турка звоювати.

Ой, у поли три криниченьки.

Ой у поли три криниченьки,
Любив козак три дівчиноньки:
Чорнявую та білявую,
Третю руду та поганую.

„Що чорняву я з душі люблю
На біляву залицяюся,
А з рудою, препоганою,
Хиба піду розпрощаюся.”

Чи всі-ж тії та сади цвітуть,
Що зарано розвиваються?
Чи всі-ж тії та вінчаються,
Що любляться тай кохаються.

Половина тих садів цвіте,
Половина розвивається, —
Одна пара повінчається,
А другая розлучається.

Ой, у полю жито.

Ой, у полю жито
Копитами збито,
Під білою березою
Козаченька вбито.

Ой, убито вбито
Затягнуто в жито,
Червоною китайкою
Личенько вкрито.

Десь узялась мила,
Голубонька сива,
Тай підняла китаєчку
Тай заголосила.

Приходить другая,
Та вже не така,
Підняла китаєчку
Тай поцілувала.

Приходить третая
Із нової хати —
Булоб тобі, вражий сину,
Нас трох не кохати.

Ой у саду, саду, саду.

Ой у саду, саду, саду,
Гуляли кокошки:
Чорнявая, білявая,
Дзюбатая трошки.

Хоч я і дзюбата,
Таки-ж бо я пишна
Сватай мене серце,
Яб за тебе вийшла.

Яб за тебе милий вийшла,
Яб тебе любила,
Ой яб тобі що суботи
Кучерики змила.

Кучерики змила,
Та ще розчесала;
Ой яб тебе серце
Щей й поцілувала.

Ой, устану я раненько.

Ой, устану я раненько,
Приберуся чепурненько,
Ой, сяду я край віконця
Виглядати чорноморця.

Чорноморець їде, їде,
Аж семеро коней веде, гей!
На восьмому вороному
У жупані голубому.

Я ж думала, що додому,
А він їде аж до гаю, гей!
А він їде аж до гаю,
Аж до тихого Дунаю.

Став він коней напувати,
Стала вода прибувати, гей!
Стала вода прибувати
Чорноморець — потопати.

Чорноморець потопає,
Та й на милую гукає, гей!
Рятуй, рятуй, моя мила,
Коли вірно полюбила!

Ой, рада-б я рятувати,
Та й не вмю впливати, гей!
Колиб човен та весельце,
Рятувала-б тебе, серце!

Ой, піду я поміж люде,
Чи не жаль кому буде, гей!
Заким люди зібралися,
Чорноморець утопився,

Пливи, пливи за водою,
Зосталася я вдовою, гей!
Пливи, пливи берегами,
Зосталася з ворогами.

Ой, ходив чумак.

Ой, ходив чумак,
Сім літ до Дону,
Та не було ще ніколи,
Пригоди йому.

Ой ішов чумак
З Дону, до дому,
Сталась йому пригодонька,
За всю дорогу.

Що упав чумак,
Упав та й лежить;
Ніхто його не питає,
Що його болить.

Прийшов до него
Товариш його,
Бере його за рученьку,
Жалує його;

Товаришу мій!
Жалуєш мене;
Бери воли, бери мажі
Поховай мене.

Та скинув жупан,
А надів кожух:
Припадає до сирії землі,
Ледве зведе дух.

Ой скинув кожух,
Та надів жупан.
Воли мої сивії
Хто вам буде пан?

Ой у Київі
Та вдарили в дзвін:
То по тому чумакови,
Що ходив на Дон.

Ой у Київі
Та вдарили в два,
То-ж по тому чумакови,
Що з Дону нема.

Ой ходила дівчина беріжком.

Ой, ходила дівчина беріжком, (2)
Заганяла селезня батіжком. (2)

Іди, іди, селезню, додому,
Продам тебе жидові рудому.

За три копи селезня продала,
А за копу дударика наняла.

Заграй мені, дударику, на дуду,
Нехай же я своє горе забуду.

Коли-б тобі горенько не печаль,
То ти-б вийшов на вулицю тай кричав.

А тож тобі горенька немає,
Ой, хтож тобі кучері звиває.

Була в мене дівчина Уляна;
Вона-ж мені кучері звивала.

Була в мене дівчина Орися,
Тоді в мене кучері велися.

Була в мене дівчина Варвара,
Вона в мене кучері порвала.

Була в мене Хвеська паскуда,
Вона в мене кучері поскубла.

Ой чия то черешенька.

Ой чия то черешенька
Ой чия то вишня,
Ой чия то дівчинонька
На вулицю вийшла?

Ковалева черешенька,
Ковалева вишня,
Ковалева дівчинонька
На вулицю вийшла.

„По дорозі жучок, жучок
По дорозі чорний,
Подивися дівчинонько,
Який я моторний.

Ой який же я моторний
Та до кого вдався,
Як би мала грошей скриню,
Тоб я женихався.”

„По дорозі галка
По дорозі чорна;
Подивися козаченьку,
Яка я моторна.

Яка я моторна,
Гнучка, чорнобрива!
Як побачиш аж заплачеш,
Що я вередлива.”

О мое серденько, славно зробила ти.

О моє серденько, славно зробила ти,
Що у гостину прийшла!
Тільки з'явилася, зараз розбила ти
Тугу, що ум налягла.

Так мені, дівчино, нині ніяково,
Мов би умерти я мав;
Жити, чи вмерти вже стало однаково,
Хоч я життя не знав.

Сядь собі, серденько, та поговоримо,
Хвилі забуду сумні;
Не про великі діла поговоримо
Тільки про наші дрібні.

Ось тобі, дівчино, меду солодкого:
Пий, моя любко, до дна!
Радощі нашого тривку короткого
Ти розумієш одна.

Я-ж мушу впитися, поки забудуся,
Стану дитина як ти;
Смутку не ясного разом позбудуся,
Чорних думок самоти

Як же я тишуся, ставши дитиною
Хоч на хвилинку на час!
Пропасть заповнюю сею хвилиною
Може останній вже раз.

Очерет лугом гуде.

Очерет лугом гуде,
Сова лужком бродє,
Розтеляє свої крильця,
Виглядає чорнобривця.

Чорнобривець іде,
На добрийдень несе:
„Ой добрийдень моя мила,
Моя мила чорнобрива !

Бо ти мила моя,
Бо я люблю тебе,
Бо ти мила моя,
Чи ти підеш за мене ?

„Я не мила твоя,
Я не любка твоя,
Я не люблю тебе
І не піду за тебе !”

В тебе стан як у баби,
В тебе очі як у жаби,
В тебе вус як у рака,
Ти недобрий як собака.

Ти тонкий і високий,
І без носа, кривобокий,
І без верхної губи,
Як цілуєш видно зуби.”

„Чи я мамцю, недоріс ?
Чи я мамцю переріс ?
Чи не зрублена хата,
Що не люблять дівчата?”

Плавай, плавай лебедонько.

Плавай, плавай, лебедонько,
По синьому морю !
Рости, рости, тополенько,
Все в гору і в гору !

Рости тонка та висока
До самої хмари ;
Спитай Бога : чи діжду я,
Чи не діжду пари ?

Рости, рости, подивися
За синее море :
По тім боці — моя доля,
По сім боці горе.

Там десь милий чорнобривий
По полю гуляє,
А я плачу, літа трачу,
Його виглядаю.

Скажи йому, моє серце,
Що сміються люде ;
Скажи йому, що загину,
Коли не прибуде !

Сама хоче мене мати
В землю заховати...
А хтож її головоньку
Буде доглядати ?

Хто догляне, розпитає,
На старість поможе ?
Мамо моя, доле моя !
Боже милий, Боже !

Подивися тополенько !
Як нема, заплачеш
До схід сонця ранісенько.
Щоб ніхто не бачив.

Ростиж серце, тополенько,
Все в гору, та в гору!
Плавай, плавай, лебедонько,
По синьому морю.

Плачте, люди, поки сльози.

Плачте, люди, поки сльози
Виливаються з очей,
Бо застукають морози,
І сльоза не потече.

Плачте, люди, так вам треба,
Бо нема в вас сорому :
Од страху не тільки себе,
Продали і честь саму.

Коли тільки шию гнути
Научило вас життя,
Та носить погані пута
Ціла штука і знаття, —

Коли можете ви жити
Без огиди у гною, —
Тоді горе вам ! терпіте
Долю гидкую свою !

Коли ви не научились
Бути досі ще людьми,

То чогож ви зажурились ?
Чи не винні-ж ви сами ?

Чи ви ждете, щоб із неба
Вас прийшов хто ратувать ?
Плачте-ж, люди ! Так вам треба,
А то й плакати заперетять.

Пливе човен, води повен.

Пливе човен, води повен,
Та й накритий листом. (2 рази)

Не хвалися дівчинонько,
Червоним намистом. (2 рази)

Бо прийдеться, доведеться
Намисто збувати. (2 рази)

Молодому козаченьку
Тютюн купувати. (2 рази)

Пливе човен, води повен,
Та й накритий лупом. (2 рази)

Не хвалися, козаченько,
Кучерявим чубом. (2рази)

Бо прийдеться, доведеться
Свій чуб избривати. (2 рази)

Молодого козаченька
В військо віддавати. (2 рази)

Пливе човен, води повен,
Та все хлюп, хлюп, хлюп, хлюп! (2 р.)

Іде козак до дівчини
Ніженьками тюп, тюп! (2 рази)

Повернув я зі Сибіру,

Повернув я зі Сибіру,
Та не маю долі
Хоч, здається, не в кайданах (2)
А всеж нема волі. (2)

Маю жінку, маю діти,
Та я їх не бачу...
Як згадаю про їх долю (2)
Сам гірко заплачу. (2).

Зібрав собі славних хлопців, —
Щож кому до того?
Засідаєм при дорозі (2)
Ждуть подорожного. (2).

Чи хто йде, чи хто їде,
Так час нудно ждати,
Що не маю пристанища, (2)
Ані своїй хати. (2).

Асесори, ісправники
За мною гоняють,
Вони людей більше вбили, (2)
Ніж я гріхів маю. (2).

Зовуть мене розбійником
Кажуть, — розбиваю,
Щеж нікого я не вбив, (2)
Бо сам душу маю. (2).

З багатого хоч я візьму,
Убогому даю.
А так гроші поділивши, (2)
Гріха я не маю. (2).

За Сибіром сонце сходить,
Хлопці не зивайте:
Ви на мене Кармелюка (2)
Всю надію майте! (2).

Повій, вітре, на Україну.

Повій, вітре, на Україну
Де покинув я дівчину,
Де покинув чорні очі,
Повій, вітре, о півночі.

Між горами там долина,
Там біленька хатина;
В тій хатині голубонька, —
Голубонька-дівчинонька...

Повій, вітре, до схід сонця,
До схід сонця, край віконця;
Край віконця постіль біла,
Постіль біла, дівка мила.

Повій, вітре, тишком-нишком
Над рум'яним, білим личком;
Над милим личком нахилися,
Чи спить мила, подивися.

Як спить мила, не збудилась, —
Згадай того, з ким любила;
З ким любила і кохалась
І кохати присягалась.

Як заб'ється їй серденько,
Як дівча зітхне тяженько,
Як заплачуть чорні очі,
Вертай, вітре, до півночі!

А як мене позабула
І другого пригорнула,
То розвійся край долини —
Не вертайся з України...

Вітер віє, вітер віє,
Серце туже, серце мліє.
Вітер віє, завиває,
З України не вертає.

Понад яром, понад лугом.

1. По над яром, по над лугом,
Оре милий чужим плугом.
2. Чужі воли, чужа нива,
Поганяє чужа мила.
3. Чужа мила поганяє,
Своя сльози проливає.
4. Ой, піду-ж я додомоньку,
Та й наварю обідоньку.
5. Та й понесу йому їсти.
Чи не скаже милий сісти.
6. Понесу я йому пити,
Чи не стане говорити.
7. Він наївся та напився
На борозну похилився.
8. А я лежу та думаю,
Що погану жінку маю.
9. Який тобі дурень винен,
Що ти гарний, чорнобривий.
10. А я руда вродилася,
Чорнявому судилася.

По садочку ходжу, та щіпаю вишні.

По садочку ходжу, та щіпаю вишні,
Коло доброго чоловіка я питаю мислі:

Щоб горілки він не пив,
Табаку не нюхав,
Чужих жінок не любив,
Та все мене слухав.

Через сад виноград, я листте носила;
Чом ти мені не купив, чого я просила?

Я просила у тебе купи черевички,
А ти мені отказав нічкою невеличкою

Я просила у тебе купи мені запаски,
А ти-ж мені відказав, протираючи очі,

Закувала зазуленька сидючи на свеклі,
А хто любить чужик жінок, душа буде
в пеклі.

По той бік гора, по цей бік гора.

1. По той бік гора, по цей бік гора,
Проміж тими крутими горами
Сходила зоря.
2. Ой, то ж не зоря, ой, то ж не ясна,
Та тож моя вірная дівчина
По вулиці йшла.
3. Козак за нею, як за зорею,
На воронім та на кониченьку
Попід горою.

4. Дівчино моя, напій же коня
З рубленої та криниченьки,
З повного відра.
5. Дівчино моя, сідай на коня,
Та поїдем у чистеє поле,
До мого двора.
6. А в того двора нема ні кола,
Стоїть тільки три кущі калини,
Та й та не цвіла.

Пою коня при Дунаю,

Пою коня при Дунаю,
Тай думаю, тай думаю;
Коню карий, коню сивий,
Чом твій козак нещасливий.

І чому-ж бо я нещасний,
Чим не козак, чим не красний;
Чим мій палаш неострений.
Що світок мій засмучений.

Світ хороший, сонце гріє,
От заходить, вечеріє,
Нічка темна, не видати,
А я з кіньми мушу спати.

Спав я нічку, спав я другу,
Годі знести серця тугу,
Гоя коню, гоя сивий,
Будь ти хоч мені жичливий.

Занеси мя, де я знаю,
Де калина в темнім гаю;
Там хатина малесенька,
Там дівчина милесенька.

Вийди, вийди моя зоре,
Вийди, вийди моя доле;
Коню карий, коню сивий;
Чи я тепер нещасливий.

Пропала надія забилося серце.

Пропала надія забилося серце,
Заплакали очі мої,
Любив я дівчину, тай та змінила,
Ой, горенько в світі мені.

Як биж вона знала любов мою щиру,
Вонаб не кидала мене,
Любилаб, кохалаб як мати дитину,
Ще й серце б віддала своє.

А то десь далеко з другим ти жартуєш,
За мене забула зовсім,
А я сиротина сиджу та сумую,
Не сплю і нічого не їм.

Як би вона знала, що сонце без неї
Не світить мені, як другим,
Вонаб спам'яталась, мене полюбилаб,
Щасливі булиб ми зовсім.

Як би вона знала, що в світі без неї
Нема чого жити мені,
Вонаб не цуралась мене бідолахи,
І кинулаб жарти свої.

Тепер все пропало, течуть з очий
сльози,
І серце щемить, та болить,
Піду утоплюся в широкій криниці,
Не буду я більше вже жить.

Або як повішусь на тій гиллячині,
Що в неї в садочку росте,
Умру я, нещасний, за тебе, дівчино,
І гріх тобі буде за те.

Прощай, моя люба ! прощай моя мила !

Прощай, моя люба ! прощай, моя мила !
Подай мені руку свою !
Прийми-ж ти, голубко моя сизокрила,
Останнюю сповідь мою !

Мандрую, кохана, в непевну дорогу,
В тяжку невідомую путь;
Судилось здобути мені перемогу,
Чи ранньою смертю заснуть ?

Хай буде, як буде ! Не маю вертатись
Назад з того шляху, що взяв;
Не маю тії хорогви одцуратись,
Що вільно і щиро я знав.

Жили-ж поривання й надії палкії
У нас, моя вірна, в обох;
Ми щирую віру і думи сьвятії
З тобою кохали у-двох.

Чи треба-ж казати, що тебе не забуду ?
Нехай не турбується серце твоє !

З останнім диханням хиба я позбуду
І думи й кохання моє.

Прощай! Хай очий твоїх ясне сіяння
Просьвітить непевную путь!
Хай любі стискання руки й цілування
Не жаль, а одвагу дають!

Реве та стогне Дніпр широкий.

Реве та стогне Дніпр широкий.
Сердитий вітер завива.
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підніма.

І блідний місяць на ту пору
З за хмари де-де вигляда,
Неначе човен в синім морі
То вирина, то потопа,

Ще й треті півні не співали,
Ніхто нігде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясень раз-у-раз скрипів.

Ішли дівчата жито жати,
Та й заспівали ідучи,
Як провозжала сина мати,
Як бивсь татарин у Сичі.

Родимий краю, село родиме.

Родимий краю, село родиме!
Вас я вітаю місця родимі !

Зелені ниви, ліси, могили !
Щасливі з вами дні ми уплили !

Мала хатино, стріхо старенька,
Мила родинно, нене рідненька !

Вас повітати душа бажає,
Потіхи більшої в світі не має !

І ти керничко, свідку любови !
Витай сестричко, витай ми знову !

Скажи ми правду, скажи святійшу,
Чи я ще знайду любов давнійшу ?

Розвивайся, ой, ти старий дубе.

Розвивайся, ой, ти старий дубе,
Завтра мороз буде,
Вибирайся, молодий козаче,
Завтра похід буде.

Я морозу не боюся,
Завтра розвинуся.
Я походу не боюся,
Завтра виберуся.

Закропляйте доріженьки.
Щоб не курилися,

Розважайте отця й неньку,
Щоб не журилися.

Закропляють доріженьки,
А вони куряться,
Розважають отця й неньку,,
А вони журяться.

Приїхав він під коршмоньку,
Низенько склонився,
Прощай, прощай, вся громадо,
Може з ким сварився.

Ой, сварився, не сварився,
Сваритись не буду,
А вжеж бо, вся громадо,
Вжеж я ту не буду.

Садок вишневий коло хати.

Садок вишневий коло хати
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатири з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечеря біля хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає.
А мати хоче научити,
Так соловейко не дає.

Поклала мати біля хати
Маленьких діточок своїх,
Сама заснула коло їх.
Затихло все... тільки дівчата
Та соловейко не затих.

Серед поля широкого.

Серед поля широкого,
Дубець виростає:
Ой тим полем на воронім
Молодець гуляє.

Віють вітри, віють буйні,
Аж дуб похилився;
Скажи, скажи, козаченьку,
Куди ти пустився ?

Чи ти їдеш в Туреччину,
Християн визволяти,
Чи ти їдеш на Україну
Волі добувати ?

Не піду я в Туреччину,
А на Україну:
Від могили до могили
Соколом полину.

Полину я, полину я —
До могил приляжу,
Батькам нашим всю тяженьку
Недолю розкажу.

Роскажу я наше горе
Наше лихолітте;
Тепер, скажу, сердечній,
Поблагословіте !

Поблагословіть ! погуляєм
У чистому полі:
Не чужої ми бажаєм,
А своєї долі !

Не чужого ми бажаєм,
А свого то права:
Де полягла, там воскресне
Наша руська слава !

Сидить голуб на березі.

Сидить голуб на березі,
Голубка на кладці,
Скажи мені моє серце
Що маєш на гадці

Ой ти мені обіцяв
Любити як душу,
Тепер мене покидаєш,
Я плакати мушу.

Будь щасливий та і з тою,
Котрую кохаєш,
Понад мене вірнійшої
На світі не маєш.

Буду Бога я просити,
Щоб ти був щасливий,
Чи зі мною, чи з другою,
Во вік мені милий.

Як не хочеш моє серце,
Дружиною бути,
То дай мені таке зілля,
Щоб тебе забути.

„О єсть в мене таке зілля,
Близько перелазу,
Як дам тобі напиться,
Забудеш відразу.”

„Буду пити через силу —
Каплі не опущу:
Тоді я тебе забуду
Як очі заплющу.”

Сіло сонце за горою,

Сіло сонце за горою
Зірки засіяли,
Вертаючись, хлопці, з поля
Пісні заспівали.

Пісні сумні, не веселі,
За душу хватають.
Як той вітер в темнім гаю,
Так вони співають.

Зайшов місяць серед неба,
Соловей співає,
У вишневому садочку,
Гиллячко гойдає.

Через тин перешилилась
Голова дівчини,
Ясні очі, веселії,
Як в малої дитини;

Усміхнулось біле личко,
Бо парубка бачить,
Усміхнулась, відвернулась,
Мов не він, неначе.

Галю, серце, глянь на мене!
Каже хлопець бравий:
Бриль на боці, чорні вуси,
Волос кучерявий.

У садочку соловейко,
Тьохка, та співає,
Тихесенький вітерочок
Віє, повиває.

Галя серце! повернулась,
Потім засміялась.
Пригорнулась обнялася,
І поцілувалась.

Тихесенький вітерочок.
Ледви, ледви віє,
Стоять собі обнявшись,
А серденько мліє.

Стоїть місяць серед неба
І ніби сміється,
Соловейко співа, тьохка,
Аж гиллячко гнеться.

Скажи мені правду, мій милий козаче.

Скажи мені правду, мій милий козаче,
Що діяти серцю, коли заболить?
Як серце застогне і гірко заплаче
І дуже без щастя воно защемить?

Як горе, мов терен, всю душу поколе,
Коли одцуралось тебе вже усе,
І ти, як сухеє перекоти-поле,
Не знаєш, куди тебе вітер несе?

Е, ні! Кажеш мовчки: скосивши билину,
Хоч і рано і вечір водою полий, —
Не зазеленіє... Кохай сиротину,
А матері й батька не бачити їй.

Оттак і у світі: хто рано почує,
Як серце заплаче, як серце зітхне,

Той рано й заплаче, як серце... А доля шуткує—
Поманить, поманить, та й геть полине...

А можна-ж утерпіть, як яснее сонце
Блисне і засяє для миру всього,
І гляне до тебе в убоге віконце?
Осліпнеш, а дивишся все на його !

Сказав ти, мій друже, колись-то.

Сказав ти, мій друже, колись-то,
Що лється із чарки вино
Тоді лиш, коли аж до вінців,
До повна налите воно.

А я тобі, друже, одмовлю,
А ти розміркуй, розгадай :
З щербатої чарки ще швидче
Полється вино через край.

З щасливого серця багато
Лунає пісень голосних,
А горе, а доля щербата
Ще більше виспівують їх.

Як в чарці, налитій до краю.
Вже місця й для краплі нема —
Душа переповнена щастем
Частенько буває німа.

А доля, сліпенька бабуся,
Щербату все хоче сповнить;
Гірка не сповняється, й з неї
За піснею пісня біжить.

Соколи, соколи, ставаймо в ряди!

Соколи, соколи, ставаймо в ряди !
Нас поклик „бодрімось” взиває.
В здоровому тілі здорова душа,
Де сила там воля витає !

Як славно бувало козацькі сини,
Боролись до смерти — загину,
Боротись будемо, соколи, всі ми,
За Русь, Русь святу Україну !

Лети же, соколе, далеко в степи,
У гори, луги, та лимани,
Прапор наш сокільський високо неси,
Під ним най народ вільний стане !

Як славно бувало козацькі сини,
Боролись до смерти — загину,
Боротись будемо, соколи, всі ми,
За Русь, Русь святу Україну !

Разом же, соколи, ставаймо в ряди,
У бій за прапором, гей сміло,
До праці для неньки у вічні часи,
Несімо все душу і тіло.

Як славно бувало козацькі сини,
Боролись до смерти — загину,
Боротись будемо, соколи, всі ми,
За Русь, Русь святу Україну !

Сонце западає за високі гори.

Сонце западає за високі гори.
Товар повертає до своєї обори:
Лиш я нещасний, без кута, без хати.
Де голову склоню, не знати, не знати.

Лист гонен вітрами, хоч колись спочине,
А лодя водами, берега достигне:
Лиш я дощ і бурю терплю бідолаха,
Слота і погода, то мені однака.

Як голуб сивенький не верне до ночі,
За ним друг миленький, виглядає очі:
Лише мене нікому нема хоч вспінути...
Довго-ж так на світі в самотности бути?

Виджу в супокою живуть другі люди,
Красною весною дихають їх груди:
Лише моє горе нігде не лишилось,
Щоби хоть годинку серця не смутило.

Сонце низенько, вечір близенько.

Сонце низенько, вечір близенько,
Вийди до мене, моє серденько.

Ой, вийди, вийди, як виходила,
Промов словечко, як говорила.

Ой, вийди, вийди, не бійсь морозу,
Я твої ніженьки в шапоньку вложу.

Через річеньку, через болото.
Подай, рученьку, моє золото.

Через річеньку, через болото
Подай рученьку, подай другу.

Подай рученьку, подай другу,
Я до тебе, серденько, і сам прибуду.

Ой, біда, біда, що я невдався,
Брів через річеньку та й не вмивався.

Ой, завернуса та умиюся,
На свою милую хоч подивлюся.

Ой, вертайся та й не вмивайся,
Тиж мені, серденько, й так сподобався

Ой, там криниця під перелазом,
Вмиємось, серденько, обое разом.

Моя хустина шовками шита.
Утремось, серденько, хоч буду бита.

Битиме мати, знатиму за що,
За тебе, серденько, не за ледащо.

Стоїть гора високая.

Стоїть гора високая,
По під горою гай,

Зелений гай, густесенький,
Неначе справді рай;

Під гаєм веться річенька,
Як скло вода блищить.

Долиною зеленою
Кудись вона біжить.

Край берега у затишку
Привязані човни,

А три верби схилилися,
Мов журяться вони,

Що пройде любе літечко,
Повіють холода,

Осиплеться з них листячко —
І понесе вода;

Журюся й я над річкою . . .
Біжить вона, шумить

А в мене чуле серденько
І мліє і болить.

Ой річенько, голубонько !
Як хвилечки твої,

Пробігли дні щасливії
І радощі мої !

До тебе, люба річенько,
Ще вернеться весна:

А молодість не вернеться,
Не вернеться вона ! . . .

Стоїть гора високая,
Зелений гай шумить,

Співають пташки голосно
І річенька блищить . . .

Як хороше, як весело
На білім світі жить ! . . .

Чого-ж у мене серденько
І мліє, і болить

Болить воно та журиться,
Що вернеться весна,

А молодість... не вернеться,
Не вернеться вона.

Стоїть явір над водою.

Стоїть явір над водою,
В воду похилився ;
На козака пригодонька,
Козак зажурився.

Не хилися явороньку,
Ти ще зелененький ;
Не журися козаченьку.
Ти ще молоденький.

Не рад явір хилитися —
Вода корінь миє ;
Не рад козак журитися —
Та серденько ниє.

Ой поїхав в московщину
Тай там десь загинув...
Свою рідну Україну
На віки покинув.

Казав собі насипати
Високу могилу,
Казав собі посадити
В головах калину.

Будуть пташки прилітати
Калиноньку їсти,
Будуть мені приносити
З України вісти.

С'яли зорі; підбивався.

С'яли зорі; підбивався
Місяць; справді віяв рай...
Одиноким серцем рвався
Я в далекий иньший край,

Де на страті, сестро мила,
У терновому вінці
Ти від ката опочила
З правим знаменем в руці.

Ти мовляла: „Щирий Боже,
Захисти та укріпи!
Моє серденько неможе
Все любовю окропи!”

І встають передо мною
Перебуті в купі дні,
Як дорогою сумною
Ми брели по чужині.

Помінялись ми хрестами,
Поклялися хрест нести,
І горячими устами
Цілували ті хрести.

Попрощались, розійшлися,
Сумували в самоті...
Твої муки відбулися,
Змовкли устоньки сьвяті.

Я конаю у журбі,
Мир красує... Сам собою
Лину в думці за тобою,
Вік молити-мусь тобі.

Така її доля, о Боже мій милий.

Така її доля, О, Боже мій милий,
За що Ти караєш її молоду?
За те, що так щиро вона полюбила
Козацькії очі? Прости сироту!

Кого-ж їй любити? Ні батька, ні неньки,
Одна, як та пташка в далекім краю.
Пішли-ж Ти їй долю — вона молоденька —
Бо люде чужії її висміють.

Чи винна голубка, що голуба любить?
Чи винен той голуб, що сокіл убив
Сумує, воркує, білим світом нудить,
Літає, шукає, дума — заблудив.

Там, де Татран круто веться.

Там, де Татран круто веться,
По каміннях де шумить,
Є там дівча; а як зветься,
Козак знає, та мовчить.

На долині є криниця,
Із криниці бє вода,
А дівчина, як зірниця,
Хорошая, молода.

Ясним оком як погляне,
І як мило засмієсь,
То аж серцю лекше стане,
А в козака серце бє.

Іде, мила, дощ дрібненький,
Твої цвіти не зійдуть,
Ох лихіі воріженьки
Нас з собою розведуть.

Гей! прашай же, моя мила,
Не плач, не плач, лиш прашай!
Як згадаєш, що любила,
Мене собі пригадай.

Там на горі крута вежа.

Там на горі крута вежа,
Там бистра тече вода,
Там дівчина чорнобрива,
Хороша і молода.

Як спогляне ясним оком,
Як ся мило засміє

То аж серцю легше стане,
А в казака серце бє.

В нас дівчата всі хороші:
Коса с довгим волосом,
Зубки білі, брови чорні,
Личко як кров з молоком.

Дармо мила, сієш цвіти,
Они тобі не зійдуть;
Дармо просиш отця, матір,
Тя за мене не дадуть.

Бо ти єси богатая,
Отець, мати ще жіє,
Єсть богатство, красна хата,
А в тій хаті все твоє.

А я бідний сиротина:
Пуца мені рідний брат,
Бурка, шабля вся родина,
А кінь сивий, то мій брат.

По що людям тоє знати,
Де милої ворота,
По що людям то казати
Де ховався сирота.

Скажи мені сивий коню;
Де ті літа, де той час,
Як ми знали славу світа
І як знали люди нас ?!

Та не журь мене, моя мати.

Та не журь мене, моя мати,
Бо я й сам журюся.
Ой, як вийду за ворота
Од вітру валюся.

Ой, осідлаю кониченька,
Коня вороного,
Нехай несе в чисте поле
Мене молодого.

В чистім полі тирса шумит,
Катран зеленіє;
В чистім полі своя воля,
Що й серце німіє.

Ой, зійду я на могилу.
Гляну — подивлюся,
Як згадаю про ту волю,
Та й знов зажурюся.

Та нема гірш нікому, як тій сиротині.

Та нема гірш нікому, як тій сиротині:
Та ніхто не пригорне при лихій годині. (2 р.)

Та не пригорне батько, не пригорне й мати.
Та тільки той пригорне, що думає взяти.

Та налитіли гуси з далекого краю,
Та змутили воду в тихому Дунаю.

Та бодай тії гуси з пірячком пропали,
Що нас, як голубів, тай порозлучали.

Та любились, кохались, як зерно в горісі,
А тепер розійшлися, як туман по лісі.

Та любились, кохались, як голубів пара.
А тепер розійшлися, як та чорна хмара.

Ой, у поли криниця, там вода лосниця,
А люде говорять, що я ледащиця.

Що я ледащиця, не хочу робити,
Тай іду у корчму мід-горілку пити.

Тепер аж догадалась ти.

Тепер аж догадалась ти,
Що я для тебе жив
На світі сім, тебе одну
Вірненько лиш любив.

Що з того, що мені тепер
Рум'яні ті уста
Говорять: „Любий хлопче мій!” —
Не та пора, не та !

Любов, що жевріла колись,
Загасла вже давно,
А щастє, що про нього снів,
Розбилося як скло.

Хоч ти щебечеш про любов,
Та слів не чую я
І сліз твоїх не бачу вже, —
Не та пора, не та !

Любови цвіт давно зів'яв,
Він вічно не цвіте;

В грудях зима, там вже давно
Сніжницею мете.

Всі залицаня вже пусті, —
Німі мої уста !
Не збудиш те, що гріб узяв —
Не та пора, не та !

Тече річка невеличка.

Тече річка невеличка
З вишневого саду,
Кличе козак дівчиноньку
Собі на пораду.

„Порадь мені дівчинонько
Що маю діяти,
Ой чи мені женитися,
Чи на тебе ждати?”

„Ой я тобі козаченку,
Раджу і не раджу;
Я з тобою розмовляю,
На другого гляджу.”

„Бодай тебе дівчинонько,
З твоєю радою,
Я до тебе з щиром серцем,
А ти з неправдою.

Бодайже ти дівчинонько,
Тоді заміж вийшла,
Як у полі край дороги,
Рута мята зійшла !

Бодай тебе дівчинонько,
Сім літ дідько тріпав,
Така нічка невидная,
Я до тебе сліпав.”

Ти поїдеш в край далекий.

Ти поїдеш в край далекий
І того не знаєш,
Яка туга в серцю моїм
Ти не погадаєш;

Якаж туга в серцю моїм
Цілі дні і ночі:
Серце вяне, в сльозах тонуть
Мої чорні очі !

Ой на лихо вродилася
Тай так марно гину,
Мене мати породила
В такую годину !

Кажуть люди, що щаслива,
Нічим не журюся
Бо не знають, як я часто
Слезами заллюся !

Ти сумуєш, кохана дівчино.

Ти сумуєш, кохана дівчино,
Що тебе до вінця поведуть,
Що тоді вже віночка ніколи
На головку тобі не дадуть;

Що у шовкову косу розкішную
Ти вже стрічок не будеш вплітати,
Що в таночках з подругами любими
Вже не будеш веснянок співати ?

Не сумуй ти про це, чорнобривая,
І видочка свого не тумань,

А очицями любо та весело
Ти на власную долю поглянь.

Буде в тебе хатина веселая,
В ній дружина нового життя,
І мов квітка хорошая, пишная
Усміхнеться до тебе дитя.

З губенят його слово нечуване,
Слово перше до тебе злетить,
Привита воно душу теплесенько
І серденько твоє обновить.

Стрепенеться воно, мов та рибонька,
Твій видочок як мак розцвіте . . .
А якеж теє слово нечуване ?
„Мамо !” слово те перше сьвяте.

Не сумуй же, кохана дівчино,
Не тумань і видочка свого !
Тебе кличе життя невмирущеє,
Щоб продовжити далі його.

Тихесенький вечір.

Тихесенький вечір
На землю спадає
І сонце сідає
В темнесенький гай.
Ой сонечко ясне,
Невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось ?
Іще не лягай!

Світи ще годину,
Бо рано ще спати,
Милуй нас як мати,
Теплом обгортай.
Ой сонечко ясне,
Невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось?
Іще не лягай!

Без тебе так страшно
І темно на дворі,
Хоч місяць і зорі
Освітять наш край.
Ой сонечко ясне,
Невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось?
Іще не лягай!

Не слухає сонце,
За гору сідає
І нам посилає
На всю ніч: прощай!
Ой сонечко ясне,
Невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось?
Іще не лягай!

Тихо, тихо Дунай воду несе.

**Тихо, тихо Дунай воду несе,
А ще тисше дівча косу чеше. (2 р.)**

**Вона чеше та на Дунай несе,
Пливи, косо, тихо за водою.**

Пливи, косо, тихо за водою.
А я піду у слід за тобою.

Припливи, косо, к зеленому лугу,
Скажу тобі всю свою притугу.

Нема краю тихому Дунаю,
Нема впину вдовиному сину.

Нема впину вдовиному сину,
Що звів з ума дівчину сиротину.

Ой, звив ти, на коника сівши.
Оставайся, слави набирайся,

Оставайся, слави набирайся.
А я молодий, слави не боюся.

А я молодий, слави не боюся,
Вийду з села, зараз оженюся.

Мені, дівчино, та пришиють квітку,
Тебе-ж дівко, завертять в намітку.

То не хвилі в синім морі.

То не хвилі в синім морі
Ревли та стогнали,
То плакали запорожці,
Як батька ховали.

То не вітри, то не буйні,
Виють в темнім гаю,
То голосить козацтво,
Богдана ховає.

Застогнав Дніпро ревучий,
Як спізнав про горе,
Підняв хвилі тай пігнав їх
Геть у Чорне море.

Заплакала вся Україна,
Слізьми залилася,
А вся чванна шляхетчина,
Грізно піднялася.

Бенькетує чванна шляхта,
Радість та веселість,
Що загинув злий їх ворог,
Не солодке зілля.

Не журися ще Україно,
А глянь Дніпру в вічі,
Бо є в тебе ще шабельки!
Орли сизі в січи!

Туп, туп, ніженьками.

Туп-туп, ніженьками,
Цок-цок підківками,
Гопака-тропака,
Бо я з роду така.

Ой, я сіно згромадила,
Сім сот хлопців привабила
Гопака-тропака
Бо я з роду така.

На колодці стояла,
На молодців моргала.
Гопака-тропака,
Бо я з роду така.

В кого один, в мене два,
Чорноброві обидва
Гопака-тропака,
Бо я з роду така.

Туп, туп, ніженьками,
Цок, цок, підківками,
Гопака-тропака,
Бо я з роду така.

У Київі на риночку.

У Київі на риночку
Там пив чумак горілочку.
Пропив воли, пропив сози,
Пропив ярма, шей занози, —
Все своє добро !

Прокинувся чумак в ранці
Та поглянув у гаманці.
Всі кишені вивертає,
Аж там грошей вже немає —
Ні защо гулять !

Ой піду я до шинкарки :
„Всип, шинкарко, хоч з пів кварти!”
Шинкарочка к' чорту дметься,
Щей з чумаченька сміється,
Наборг не дає !

Скинув чумак жупанину :
„Всип, шинкарко, четвертину!”
— „Ой не всиплю четвертину,
Добудь грошей хоч з полтину,
Тоді пий, гуляй !”

Вийшов чумак на могилу,
Станув, глянув у долину :
Стоять воли, стоять вози,
Висять ярма ще й занози,
Не моє добро !

Ой піду я у Молдаву,
Та сім год я погорюю ;
Ой сім год я погорюю,
Воли й вози покуюю —
Знов буду чумак !

У містечку Богуславку.

У містечку Богуславку
Каневського пана —
Там гуляла Бондарівна,
Як пишная пава (2)

Ой, в містечку Богуславку
Сидить дівок купка,
Межи ними Бондарівна,
Як сива голубка. (2)

Прийшов до них пан Каневський
Тай шапочку зняв,
Обійняв він Бондарівну
Тай поцілував. (2)

Ой, не годен пан Каневський
Мене цілувати,
Тільки годен пан Каневський
Мене роззувати. (2)

Ой, шепнули люде добрі
Бондарівні тихо:
„Тікай, тікай, Бондарівно,
Буде тобі лихо.” (2)

Ой, втікала Бондарівна
З високого мосту,
Сама-ж вона хорошая,
Хорошого зросту. (2)

Ой, Тікала Бондарівна
Помежи домами,
А за нею два жовніри
З голими шаблями. (2)

Ой, повели Бондарівну
Помежи крамниці...
Прицілився пан Каневський
З срібної рушниці. (2)

Ой, чи хочеш, Бондарівно,
Ізо мною жити?
А чи волиш, Бондарівно,
В сирій землі гнити? (2)

Ой, волю я, пан Каневський,
В сирій землі гнити,
Ніж з тобою по неволі
На сім світі жити. (2)

Ой, як тільки Бондарівна
Та сее сказала,
Ой, вистрілив пан Каневський
Бондарівна впала. (2)

Ой, вдарився старий Бондарь,
В стіну головою:
„Дочко-ж моя, Бондарівно,
Пропає я з тобою.” (2)

Ой, вдарили в усі дзвони,
Музики заграли,
А вже дочку Бондарівну
На віки сховала. (2)

У сусіда хата біла.

У сусіда хата біла,
У сусіда жінка мила
А у мене ні хатинки,
Нема щастя, нема жінки.

За сусідом молодиці,
За сусідом і вдовиці,
І дівчата поважають,
Всі сусіда похваляють.

Сусід ранше мене сіє,
У сусіда зеленіє
А у мене, сиротинки,
Нема в полі ні билинки.

Всі сусіда похваляють.
Всі сусіда поважають,
Я лиш марно літа трачу,
Один в світі гірко плачу.

Хилилися густі лози.

Хилилися густі лози,
Відки вітер віє ;
Дивилися карі очі,
Відки милий їде.

Хилилися густі лози.
Та вже перестали ;
Дивилися карі очі,
Та плакати стали.

В кінці греблі шумять верби,
Що я насадила ;
Немаж мого козаченька,
Що я любила.

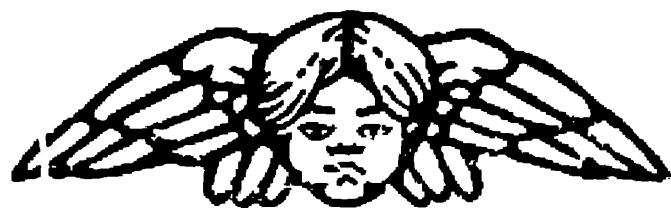
Ой немає козаченька —
Поїхав за Десну ;
Рости, рости, дівчинонько,
На другу весну !

Росла, росла дівчинонька,
Та на порі стала ;
Ждала, ждала козаченька,
Тай плакати стала.

Ой ! не плачте карі очі !
Така ваша доля ;
Полубила козаченька,
При місяцю стоя !

Зелененькі огірочки,
Жовтенькі цвіточки !
Нема мого миленького,
Плачуть карі очки.

Болять, болять мої очки,
Серденько понило...
Не бачу я миленького
І діло не миле.

Ходжу, нуджу понад берег.

Ходжу, нуджу понад берег,
Тяженько зітхаю :
Бідна-ж моя головонька,
Що долі не маю.

Булож мене моя мати,
В ріці утопити:
Як таку нещасливу
На сей світ пустити.

Ой як тяжко каменеви
Під водов плинути,
А ще тяжше сиротинці
На чужині бути.

Журилася мати мною
Як риба водою :
Дала мене межи люди,
Жалує за мною.

Ах ти, Боже, мій єдиний,
Ти моя потіха :
Потіш мене нещасливу,
Вибав з того лиха.

Хома п'яний у млині.

Хома п'яний у млині,
Хропе мов убитий,
А я тебе поцілую,
Мов не самовитий.

Гоп, кумо не журись,
Сюди, туди повернись!...

От такечки скоком, боком,
Перед моїм карим оком.

Нехай Хомі у млині
З рогами присниться,
А ми у двох, кумо душко
Будем веселиться.

Гоп, кумо не журись, і т. д.

Випем, смачно поїмо,
Гарно пожартуєм...
Ну, згадаєм парубство,
Давай потанцюєм.

Гоп, кумо не журись, і т. д.

Поки Хома у млині
Нахропеться хропака,
Давай кумо, на свободі,
Вибивати гопака.

Гоп, кумо не журись, і т. д.

Час до дому, час.

Час до дому, час,
Час і пора; (2 рази)
Буде мене мати бити,
Та нікому боронити,
Час до дому, час, час, час, час,
Час до дому, час.

До дому йду,
Як риба пливу, (2 рази)
А за мною, молодою
Сім кіп хлопців чередою,
В цимбалоньки тнуть, тнуть, тнуть,
тнуть
В цимбалоньки тнуть.

Комарі гудуть,
Спати не дають; (2 рази)
Ой, уткну я головоньку,
У ячмінну соломоньку,
Нехай ніжки тнуть, тнуть, тнуть, тнуть,
Нехай ніжки тнуть.

В соломі лежу,
На хлопців гляджу, (2 рази)
І киваю і моргаю,
К собі хлопців закликаю,
Що я лежу тут, тут, тут, тут,
Що я лежу тут.

Чи є в світі молодиця.

Чи є в світі молодиця,
Як та Гандзя білолиця ?
Ох, скажіте, добрі люде,
Що зо мною тепер буде ?

Гандзя душка, Гандзя любка,
Гандзя мила, як голубка.
Гандзя рибка, Гандзя птичка,
Гандзя цяця молодичка.

Гандзя моя, Гандзю мила,
Чим ти мене напоїла :
Чи любистком, чи чарами,
Чи солодкими словами ?

Важкаж моя, гірка доля,
Знать, така Божа воля,
Щоб ніченьки я не спав,
За тобою пропадав.

Чи я мало сходив світу,
Чи я мало бачив цвіту,
Чом калина найкраснійша,
Чому Гандзя наймилійша ?

Як на мене щиро гляне,
А як стане щебетати,
Серце моє як цвіт вяне,
Сам не знаю, що діяти.

Деж ти, Гандзю вродилася,
Деж ти чарів навчилася,
Що як глянеш ти очима,
Я заплачу, як дитина.

Гандзю серце молодичко,
Якеж твоє гарне личко
І губоньки, і оченьки,
І ніженьки, і рученьки.

Гандзю, любко не цурайся,
Та на Божу волю здайся;
Пригорнись до серця мого
Та не зважай ні на кого.

Колиж така твоя воля,
Щоб ти мене не любила:
Луччеж мені така доля,
Щоб злюбила мя могила.

Чи се тая криниченька, що я воду пив.

Чи се тая криниченька, що я воду пив ?

Чи се тая дівчинонька, що я ї любив ?

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Чи се тая криниченька, що голуб купався ?

Чи се тая дівчинонька, що я женихався ?

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Ой, сеж тая криниченька і ключ і відро:

А вжеж мене дівчинонька забула давно . . .

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Засипалась криниченька золотим піском :

Злюбилася дівчинонька з другим козаком.

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Вжеж до тої криниченьки стежки заросли:

Та вжеж мою дівчиноньку сватати прийшли !

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Уже з тої криниченьки орли воду пють:
Та вжеж мою дівчиноньку до слюбу ведуть.

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Один веде за рученьку, другий за рукав,
Третий стоїть, серце болить любив та не взяв.

Ой ! жаль серцю буде,
Возьмуть чужі люди,
Моя вже не буде.
Недоле моя.

Чи ти милий, пилом припав.

Чи ти милий, пилом припав,
Чи метелицею,
Чом не ходиш ти до мене,
Сею улицею ?

Чом не ходиш ти до мене
Крутими горами, —
Покидаєш сиротину
Поміж ворогами ?

Чом ти, милий, не послухав,
Як тобі казала :
Ходім, серце, повінчаймось,
Щоб мати не знала ?

Ти все неньку свою слухав,
Мене покидаєш,
Покидаєш сиротину,
Иншої шукаєш.

Найдеш собі дівчиноньку
З карими очима:
Буде тобі серце моє,
Камінь за плечима.

Найдеш собі дівчиноньку,
З чорними бровами,
Та не знайдеш тої правди,
Що була між нами.

Такий камінь тяжкий-важкий
На серденьку буде !
Покидаєш через люди, —
Сам Бог свідком буде !

Чи ти чула, дівчинонько.

Чи ти чула, дівчинонько,
Як я тебе викликав
Через твоє подвірячко,
Чорну стежечку топтав?

Топчи, топчи, вражий сину,
Я ще ширшу прополю,
А я на тій доріженці,
Клен-дерево посаджу.

Рости, рости, клен-дерево,
А я буду поливать...
Кличе мати вечеряти,
А я піду в сад гулять.

Чи я в лузі не калина була.

Чи я в лузі не калина була ?
Чи я в лузі не червона була

Взяли мене поломали
І в пучечки повязали :

Така доля моя,
Гірка доля моя !

Чи я в полі не пшениця була ?
Чи я в полі не озимая була ?

Взяли мене позжинали,
І в снопики повязали :

Така доля моя,
Гірка доля моя !

Чи я в степу не травиця була ?
Чи я в степу не шовкова була ?

Взяли мене покосили,
І в копиці зволочили :

Така доля моя,
Гірка доля моя !

Чи я в батька не дитина була ?
Чи я в батька не кохана була ?

Взяли мене повінчали,
І світ мені завязали :

Така доля моя,
Гірка доля моя !

Чи не було утопитись мені ?
Чи красшого полюбити мені ?

Були річки, повсихали,
Були красші, повмірали :

Така доля моя,
Гірка доля моя !

Чіе то полечко не орано ?

Чіе то полечко не оране ? (2)
Чіе то дівчатко занехане ? (2)

Полечко, полечко, чом не родиш ? (2)
Дівчатко, дівчатко, чом так ходиш ? (2)

Ой ходжу, я ходжу, еще буду, (2)
Доки першої зради не забуду. (2)

Любила одного, а він мене, (2)
Тай пропав на віки. — Най там згине ! (2)

Не бануй, не жалуй, дівча, того, (2)
Що я налюбовав личка твого ! (2)

Шумить гуде дібровонька.

Шумить, гуде дібровонька,
Плаче тужить дівчинонька. (2)

Плаче тужить тай ридає
На битий шлях споглядає. (2)

Битим шляхом козаки йдуть
Вороного коня ведуть. (2)

А я гляну, подумаю,
Перебежу, поспитаю. (2)

„Ой ти коню вороненький
Деж подівся мій миленький ? (2)

„Ой ти коню сивогривий,
Скажи мені, де мій милий ? (2)

„Ой твій милий в степу лежить
Холодної води просить. (2)

„До керниці нахилився,
За серденько ухопився. (2)

„Ой твій милий ранен лежить
В правій руці шаблю держить. (2)

„В лівій руці воду має
На серденько поливає”. (2)

„На серденько поливає
З товаришем розмовляє”. (2)

„Товаришу, рідний брате
Не дай мені погибати”. (2)

„Не дай мені погибати
До миленької дай знати”. (2)

„Нехай вона віддається
Вона мене не діждеться”. (2)

„А як єї добре буде
Хай за мене позабуде”. (2)

Щебетушко ти миленька.

Щебетушко ти миленька,
За горбок лети,
І дівчині щебетанням
Оттаке скажи:

„Тебе любить щирим серцем,
Гине за тобою,
Як пташина та без пари
Хлопець за рікою.”

Тихий вітре понесися,
Де хатка мала,
І скажи, як появиться
Любка молода:

„За тобою чорнобрива
Хлопець ниє, мре —
Ти для нього на сім світі,
Щастя, доля, все.”

Ти потічку бистроструйний,
Мій поклін візьми,
І дівчині чорнобривій,
Шумом так скажи:

„Тисячу поклонів щирих
Хлопець шле тобі,
Ти для него промінь ясний,
Сонічко в зимі.” —

Я бачив, як вітер березку зломив.

Я бачив, як вітер березку зломив:
А листя не в'яло і свіже було,
Коріння порушив, гілля покришив...
Аж поки за гору вже сонце зайшло.

Я бачив, як серну підстрілив стрілець:
Звалилася, бідна, — прийшов їй кінець;
Боротися з смертю було їй не в міч,
Одначе боролась, поки зайшла ніч.

Я бачив метелик поранений млів:
Крильце перебите на сонці він грів;
Ще трошки пожити на думці було,
І, може, пожив би, та сонце зайшло.

На світі у кожного сонце своє...
Любенько живеться, як сонечко є;
А згасне те сонце,—і жити шкода:
На світі без сонця усе пропада.

Я весела і жартлива.

Я весела і жартлива,
Дівка шустра, не спесива.
Де не йду то все співаю,
Хто не йде, всіх зачіпаю !

Ось бач, яка я,
Та жартлива! (2 рази)

Де збируться парубки,
Або зйдуться дівки,
Там я зараз десь і взялась
Зараз й гульня піднялась.

Ось бач, яка я
Та шкідлива. (2 рази)

Парубки до мене липнуть,
Срібро, злото мені сиплють,
А як схочу, поцілую,
А не схочу подратую!

Ось бач, яка я,
Вередлива! (2 рази)

Я в чужині загибаю.

Я в чужині загибаю,
По чужині блуджу;
За своєю родиною
Білим світом нуджу.

Тут чужая сторононька,
Та люди чужії,
Не пристануть до серденька,
Хоч і не лихії.

Най би які добрі були,
Все не свої рідні:
А я чужий, чужиниця
Межи ними бідний!

Ой по саду, винограду
Сумний походжаю,
Із чужини до родини
Гадки посилаю.

Ой милая родинонько,
Чи мене згадаєш ?
Домовая сторононько,
Як же ти ся маєш ?

Всюди люди купочками
А я сиротою;
Всюди люди з іграшками
А я зо слезою.

Ні з ким мені поплакати,
Ні з ким потужити . . .
Розступайся синій Дунай,
Хочбися втопити.

Журба мене гризе нині,
Журба гризла вчора;
Ой хто не був на чужині,
Той не знає горя.

Як би знала, що мя возьме.

Як би знала, що мя возьме
Хлопець чорнобривий,
То би пряла та тонесенько,
Отсей лен шовковий.

І ширинку йому вткала-б,
Злотом вишивала
І його до серця мого,
Тисла, пригортала.

Як би знала, що з нелюбом
Під вінець я стану,
То з кропиви я сорочку,
Вшилаби погану.

Щоб від мене на три милі,
Утікав світами !
Приверни мні Боже хлопця
З чорними бровами !

Як би мені черевики.

Як би мені черевики,
То пішла-б я на музики ...
Горенько моє !

Черевиків я не маю,
А музика грає, грає,
Жалю завдає !

Ой піду я боса полем,
Пошукаю свою долю:
Долечко моє !

Глянь на мене чорнобриву,
Моя доле неправдива,
Безталанна я !

Дівчаточка на музиках
У червоних черевиках —
Я світом нуджу ...

Без роскоші без любови,
Зношу свої чорні брови,
У наймах зношу ! ...

Який чорт мені надав.

Який чорт мені надав,
У друге жениться
Хіба-ж я не коштував,
Як з жінкою возитись.

З нею волі чорта з два.
Не дає горілки.
А тут гуде голова,
І в носі сопілки.

Як один собі я був,
Не знав того лиха,
Тільки панщину відбув,
Зараз до Павлихи.

Тай шинкарка, бач була,
Жила під горою.
От як маківка цвіла
Товстюща собою.

Гроші є, за гроші лє,
Часом дасть без грошей,
Бо мужик, що добре пє,
То мужик хороший.

Як за себе-ж Химку взяв,
Вся віра пропала,
Опісля вже я пізнав:
Химка нашептала!

Як ніч мя покриє...

Як ніч мя покриє,
Зіронька затліє,
Тоді казала ти : прийдеш !
Зіроньки сіяють,
Тебе виглядають,
Колиж, ах колиж, ти прийдеш

В долині чудесній,
При луні небесній,
Щаслива була ти — і я.
Тодішні хвилі,
Ще нині є милі,
Ах любко, голубко моя !

А деж ся поділа
Ти, доле щаслива,
Подругу моїх давніх літ ?
Не вернеш ніколи,
Пропала поволи,
Пропала там у мрачний світ !

Судьба розлучила
Нас, моя ти мила,
Ї натхнула мені гадку ту :
Де зірки яскраві
Ген в небо синяве
Візьми, ах! до себе мене сироту!

Як умру, то поховайте.

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Україні милій:

Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі,
Було б видно, було чути,
Як реве ревучий !

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте;
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте !

І мене в сім'ї великій, —
В сім'ї вільній, новій, —
Не забудьте вспомнянути,
Незлим, тихим словом !

Як я браття раз сконаю.

Як я, браття, раз сконаю,
Занесіть мене, де я знаю,
І просіть там трохи глини,
Як для мене сиротини.

Щоби мене, браття поховали,
Тай до дому повертали:
Аж приходить моя мила,
Дивить, дивить, то могила.

І вона собі подумає,
Хто тут бідний спочиває:
Ані плити, ані рути,
Тутки мусить козак бути.

І помалу, помаленьку
Піде слеза по личеньку:
Уломила яворини,
Як для мене сиротини.

Явір виріс, зеленіє,
Сонце світить, сонце гріє:
Люде ходять зіле рвати,
Миленької не видати.

Прилетіли соловії,
Сонце світить, місяць мріє,
А вони собі заспівали,
Так вони то тут, бували.

У могилі добре бути,
Ніч не видко, ніч нечути,
Ні пташини, ні дівчати
У могилі не видати.

Ах, зачем эта ночь.

Ах, зачем эта ночь
Так была хороша?
Не болела бы грудь,
Не томилась душа!

В тихой роще ветвей
Соловей громко пел,
И с любовью моей
Я ей в очи глядел.

Полюбил я ее,
Полюбил горячо,
А она на любовь
Смотрит так холодно.

Захотелось, зная, ей
Моей жизни конец
И с постылым, на зло
Мне, пошла под венец.

Не видала она,
Как я в церкви стоял,
Прислонившись к стене,
Безутешно рыдал.

Звуки вальса неслись,
Веселился весь дом,
Я в комнату свою
Пробирался с трудом.

И всю ночь напролет
Я все думал о ней;
Каково будет ей
Без милаго жить век?

Вышел на берег я, —
Небосвод голубой...
Любовался, стоял
Я над Волгой-рекой.

Волга в волны свои
Молодца приняла,
По волнам, по воде
Одна шапка плыла.

Безумная.

Зачем ты, безумная, губишь,
Того, кто увлекся тобой.
Ужели меня ты не любишь?
Не любишь? так Бог же с тобой.

Зачем ты меня завлекала,
Зачем заставляла любить?
Должно быть, тогда ты не знала,
Как тяжело любви изменить!

Меня - ж не полюбит другая,
Я буду мечтать об одной!
Поверь же, моя дорогая,
Навек я увлекся тобой!

У церкви стояли кареты,
Там пышная свадьба была;
Все гости роскошно одеты;
На лицах их радость легла.

Невеста была в белом платье,
Букет был приколот из роз,
Она на святое распятие
Тоскливо взирала без слез.

Горели венчальные свечи;
Невеста стояла бледна, —
Священнику клятвенной речи
Сказать не хотела она.

Я видел, как бледный румянец
Покрыв молодое лицо.
Когда же священник на палец
Надел ей золотое кольцо,

Из глаз ея горькия слезы
Ключом по лицу потекли...
Завянут прекрасныя розы, —
Напрасно их так берегли!

Я слышал, в толпе говорили:
Жених неприятный какой;
Напрасно девицу сгубили,
И вышел я вслед за толпой.

Мне стало так тяжело и больно,
Что жизни своей был не рад,
И громко сказалось невольно:
Счастлив мой соперник - богач!

Зачем ты, безумная, губишь
Того, кто увлекся тобой,
Ужели меня ты не любишь,
Не любишь? так Бог же с тобой.

Зачем ты меня завлекала,
Зачем заставляла любить?
Наверно теперь ты узнала,
Как тяжело любви изменить.

Бывало, в дни веселые.

Бывало, в дни веселые
Гулял я, молодец,
Не знал тоски, кручинушки,
Как вольный удалец.

Приедешь поздно с пашенки,
Лошадок уберешь.
И к ней тропой знакомою
В заветный двор пойдешь.

Она уж дожидается,
Красавица моя:
Глаза полуоткрытые,
Румянна и бела.

Однажды в конце осени
Пришел любви конец,
И к ней приезжий с ярмарки
Присватался купец.

Тогда она, красавица,
Забыла про меня:
Оставила, покинула, —
В хоромы жить пошла.

Живет у чорта старого,
Как в клетке золотой,
Как куколка нарядная
С распущенной косой.

Оставшись в одиночестве,
Я точно опьянел.
И всю ту ночьку темную
В раздумьи просидел.

Блеснула мысль злодейская, —
Во тьме нашел топор,
Простился с отцом, с матерью
И вышел через двор.

Иду, а ночька темная,
Вдали журчит ручей...
И дело совершилося, —
Теперь я стал злодей.

Теперь в Сибирь, на каторгу
Угонят молодца
За девку черноокою,
За чорта за купца.

Вниз по матушке по Волге.

Вниз по матушке по Волге,
По широкому раздолью
Разыгралася погода,
Погодушка верховая,

Верховая волновая;
Ничего в волнах не видно,
Одна лодочка краснеет,
На гребцах шляпы чернеют.

Кушаки на них алеют;
На корме сидит хозяин,
Сам хозяин во наряде,
Во коричневом кафтане.

В черном бархатном картузе.
Как возговорит хозяин:

Ну пригребемте, ребята,
Вниз по матушке по Волге.

Ко Аленину подворью,
Ко Иванову здоровью.
Аленушка выходила
Таки речи говорила.

Не прогневайся пожалуй,
В чем ходила, в том и вышла
В одной тоненькой рубашке
И в домашней телогрейке.

Волга, волга !

Из-за строга на стяжень,
На простор речной волны,
Выплывают расписные
Стеньки Разина челны.

На переднем Стенька Разин,
Обнявшись, сидит с княжной,
Свадьбу новую справляет,
Он разгульный и хмельной.

Позади он слышит ропот:
„Нас на бабу променял,
Только ночь с ней провозился,
Сам на утро бабой стал.”

Этот ропот и насмешки,
Слышит грозный атаман,
И он мощною рукою
Обнял персиянки стан.

Брови черныя сошлись,
Надвигается гроза,
Буйной кровью налилися
Атамановы глаза.

„Все отдам, не пожалею,
Буйну голову отдам!”
Раздается голос властный,
По окрестным берегам.

Волга, Волга, мать родная,
Волга русская река,
Не видала-ль ты подарка,
От донского казака.

А она, потупя очи,
Ни жива и ни мертва,
Молча слушает хмельныя
Атамановы слова.

И чтоб не было раздора,
Между вольными людьми,
Волга, Волга, мать родная,
На! Красавицу прими.

Легким взмахом поднимает
О: красавицу - княжну,
И за борт ее бросает,
В набежавшую волну.

„Что ж вы, черти, приуныли?
Ну - ка! Филька, чорт, пляши,
Грянем, братцы, удалую
За помин ея души.”

Из-за острова на стяжень,
На простор речной волны,
Выплывают расписные,
Стеньки Разина челны.

Волга реченька глубока.

Волга реченька глубока,
Прихожу к тебе с тоской!
Мой сердечный друг далеко,
Ты беги к нему волной.

Ты беги, волной стремися,
К другу весть скорей снеси,
Как стрела к нему пустися
И словечко донеси.

Ты скажи, как я страдаю,
Как я мучаюсь по нем!
Говорю сама вздыхаю,
Слезы катятся ручьем.

Вспомни милый, как прощался,
Я туда вдруг побегу,
Где со мною разставался,
Плачу там на берегу,

С ветром шумом Волга стонет,
А я рвуся злой тоской,
Сердце ноет, ноет, ноет
И твердит: „где милый мой?”

Где мой друг! моя отрада?
Где девался дорогой?”
Жизни я тогда не рада,
Вся в слезах иду домой.

Как ни тошно, как ни больно,
Чтоб не знали страсть мою
Покажусь на час спокойной,
Ночь за то проплачу всю.

Поспешай ко мне любезный,
Ты почувствуй скорбь мою,
Так утри ручей мой слезный
Облегчи печаль мою!

Только я уста сомкнула,
Стон пустился вслед за мной,
Мнится реченька вздохнула.
Понесла слова волной.

Во поле береза стояла.

Во поле береза стояла,
Во поле кудрявая стояла.
Ах, люли, люли, стояла!

Некому березу заломати,
Некому кудряву заломати!
Ах, люли, люли, заломати!

Как пойду я, погуляю, —
Белую березу заломаю!
Ах, люли, люли, заломаю!

Срежу с березки три пруточка,
Сделаю я три гудочка!
Ах, люли, люли, три гудочка!

Четвертную балалайку,
Уж вы, гудки, не гудите!
Ах, люли, люли, не гудите!

Уж вы, гудки, не гудите!
Стараго мужа не будите!
Ах, люли, люли, не будите!

Старый муж спит с похмелья,
С великаго перепоя...

Ах, люли, люли, перепоя!

Выйду я на новыя сени,
Стану я стараго будити!

Ах, люли, люли, будити!

Встань, мой старый пробудися!
Вот тебе помои — похмелися!

Ах, люли, люли, похмелися!

Вот тебе водицы, ты умойся!
Вот тебе онуча, ты утрися!

Ах, люли, люли, ты утрися!

Вот тебе лопата, поклонися!
Вот тебе камень, подавися!

Ах, люли, люли, подавися!

Все говорят...

Все говорят, что я ветрена бываю,
Все говорят, что любить я не могу,

Но почему же я всех забываю
И лишь его я забыть не могу (2 раза).

Многих любила, всех я забыла,
Лишь одного я забыть не могу!

Но почему же я всех забываю
И лишь его я забыть не могу (2 раза).

Не отравляйте душу мне больную,
Не вспоминайте о нем, я вас молю!

Лучше в могилу кладите живую
Но не скажу вам, кого я люблю (2 раза).

Вспомни, вспомни мой любезный.

Вспомни, вспомни мой любезный,
Мою прежнюю любовь:
Как мы с тобой обещались,
Вечно друг друга любить.

А теперь-же что случилось?
В один час мог изменить!
Изменил священну клятву,
Сам женился на другой!

Ты женись, женись мой милый,
Дозволяю я тебе.
Я сама, сама, мой милый,
Тебе на век изменю.

Ты летишь к венцу в карете,
А мне молодой гроб несут!
Подадут свечи венчальные,
Обручишься ты с другой.

Мы наденем с тобой милый,
В одно времячко венцы:
Твой венец будет не вечен,
А мой вечный на-всегда.

Своим венцом ты будешь плакать,
Вспомня клятву данну мне,
И не раз, мой друг, вспомянешь,
Как любила я тебя.

Не тревожься, мой любезный,
Все прощаю я тебе!
Ты приди, приди мой милый,
На могилку на мою.

Прочитай-ка мой любезный
Золотые литера,
Золотые литера,
Чья любезная была !

Выйду-ль я на реченьку.

Выйду-ль я на реченьку,
Посмотрю на быструю:
Не увижу-ль я милого,
Сердечного моего.

Сердечного моего,
Своего любезного.
Где сойдемся — поклонимся,
Разойдемся — простимся.

Ты прощай, прощай, моя милая,
Прощай радость дорогая.
Ты скажи, скажи, моя милая,
Давно-ль любишь ты меня?

Я с тех пор тебя люблю,
Как гуляли мы в саду,
Как под яблонькой сидели,
Да на яблочки глядели.

Я два яблока сорвала, —
Тебя, милый мой, спознала,
Два сахарных раскусила —
Тебя, милый, полюбила.

Мне сказали про милого,
Что мил не жив, не здоров,
Что мил без вести пропал,
В синем море утонул.

В синем море утонул,
Меня, девку, вспомянул!
Как на утро-то мой милый,
Вдоль по улице прошел.

Вдоль по улице прошел,
Шибко, громко просвистал
Шибко громко просвистал
На окошечко взирал.

Выхожу один я на дорогу.

Выхожу один я на дорогу,
Сквозь туман кремнистый путь блестит.
Ночь тиха, пустыня внемлет Богу,
И звезда с звездою говорит.

В небесах торжественно и чудно,
Спит земля в сияньи голубом...
Что же мне так больно и так трудно:
Жду ль чего, жалею ли о чем ?

Уж не жду от жизни ничего я,
И не жаль мне прошлого ничуть !
Я ищу отрады и покоя,
Я б хотел забыться и заснуть...

Но не тем холодным сном могилы
Я б желал на веки так заснуть,
Чтоб в груди дрожали жизни силы,
Чтоб, дыша, вздымалась тихо грудь.

Чтоб всю ночь, весь день мой слух лелея,
Про любовь мне сладкий голос пел,
Надо мной, чтоб, вечно зеленея,
Темный дуб склонялся и шумел.

Гай-да тройка !..

Гай-да тройка! Снег пушистый,
Ночь морозная кругом;
Светит месяц серебристый...
Мчится парочка вдвоем.

Милый шепчет уверенья,
Ласково в глаза глядит,

А она полна смущенья:
Что-то ей любовь сулит?

Так с тревожными мечтами
Вдаль все мчалась она,
И не помнит, как с устами
Вдруг слилися их уста.

Уж сменилась ночь зарею,
Утра час настал златой,
Тройка мелкою рыскою
Возвращается домой.

Ах, надолго-ль это счастье?
Не мелькнули бы как сон
Эти ласки сладострастья
И вина бокалов звон!

Гай-да тройка! Снег пушистый,
Ночь морозная кругом;
Светит месяц серебристый...
Вновь поедут ли вдвоем?

Доля бедняка.

Эх, ты, доля, эх, ты, доля,
Доля бедняка!
Тяжела ты, безотраднa,
Тяжела горька!

Не твою-ли это хату
Ветер пошатнул,
С крыши ветхую солому
Разметал, раздул?

И не твой-ли под горою
Сгнил до-тла овин,
В запустелом огороде
Повалился тын?

Не твоей-ли прокатили
Полосой пустой
Мужики дорогу в город
Летнею порой?

Не твоя-ль жена в лохмотьях,
Ходит босиком?
Не твои-ли это дети
Просят под окном?

Не тебя-ль в пиру обносят
Чаркою с вином,
И не ты-ль сидишь последним
Гостем за столом?

Не твои-ли это слезы
На пиру текут,
Не твои-ли это песни
Грустью сердце жгут?

Не твоя-ль это могила
Смотрит сиротой? —
Крест свалился, все размыто
Дождевой водой?

По краям ея крапива
Жгучая растет,
А зимой над нею вьюга
Плачет и поет.

И звучит в тех песнях горе,
Горе и тоска,
Это ты тут сохранилась,
Доля бедняка!

Дубинушка.

Много песен слышал я в родной стороне,
Все про радость и горе в них пели;
Из всех песен одна в память врезалась мне,
Это песня рабочей артели:

Ой, дубинушка, ухнем!
Ой зеленая, сама пойдет!
Подернем! Подернем! Да, ухнем!

И от дедов к отцам, от отцов к сыновьям
Эта песня идет по наследству,
И лишь только, как станет работать не вмочь,
Мы к дубинушке, к верному средству.

Ой, дубинушка... и т. д.

Говорят, что мужик наш работать ленив,
Пока не взбороздят ему спину,
Ну, так как же забыть наш родимый мотив
И не петь про родную дубину?

Ой, дубинушка... и т. д.

Тянем с лесом судно, иль железо куем,
Иль в Сибири руду добываем,
С мукой, с болью в груди одну песню поем
Про дубину в ней все вспоминаем.

Ой, дубинушка... и т. д.

И на Волге реке, утопая в песке,
Мы ломаем и ноги и спину,
Надрываем там грудь, и, чтоб легче тянуть,
Мы поем про родную дубину.

Ой, дубинушка... и т. д.

Запрягу я тройку.

Запрягу я тройку борзых
Темно-карих лошадей
И помчусь я в ночь морозну
Прямо к Любушке своей.

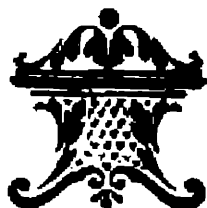
По привычке кони знают,
Где сударушка живет,
Снег копытом разбивают,
Ямщик песенки поет:

„Эй, вы, други дорогие!
Мчитесь сокола быстрее,
Не теряйте дни златые, —
Их не много в жизни сей.

Пока сердце в груди бьется,
Будем весело мы жить,
Пока кудри в кольца вьются
Будем девушек любить.”

Ночь была морозна, ясна,
Ямщик тройку осадил,
С поцелуем жарким, страстным
Любу в сани посадил.

И Любаша, не краснея,
Его ручкой обняла,
И потом скорей, скорее
В свою хату повела.

Звезды мои, звездочки.

Звезды мои, звездочки, полно вам мерцать
Полно вам прошедшее мне напоминать. (2 р.)

Горят, горят звездочки, пламенно горят
Что-то сердцу бедному тихо говорят. (2 р.)

Говорят о радостях, о прошедших днях;
Говорят о горестях, о постигших нас. (2 р.)

У зори, у зореньки много ясных звезд,
А у темной ноченьки им и счета нет. (2 р.)

Златые горы.

Когда-б имел златыя горы
И реки, полныя вина,
Все отдал бы за ласки взоры,
И ты-б владела мной одна...

— Не упрекай несправедливо,
Скажи всю правду ты отцу.
Тогда свободно и счастливо
С молитвой мы пойдем к венцу...

— Ах, нет,—твою, голубка, руку
Просил я у него не раз,
Но он мою не понял муку
И дал жестокий мне отказ...

Спроси у сердца ты совета,
Страданьем тронута моим,
И, веря святости обета,
Беги с возлюбленным своим...

— Но как же, милый, я покину
Семью родную и страну?
Ведь, ты заедешь на чужбину
И бросишь там меня одну...

— Стыдись, Мария, Бог с тобою!
Клянусь распятием Христа,
Что будешь ты моей женою...
Клянусь, любовь моя чиста...

Тогда бежать я с ним решилась,
Поверив клятве роковой.
На божий храм перекрестилась,
Взглянув в слезах на дом родной.

Умчались мы в страну чужую.
А через год он изменил
Забыл и клятву он святую,
Когда другую полюбил...

А мне сказал, стыдясь измене:
— Ступай обратно в дом отца,
Оставь мои, Мария, стены. —
И проводил меня с крыльца...

— Не плачь напрасными слезами...
Постой немного под окном:
С пустой котомкой за плечами
Ты не пойдешь в родимый дом...

— За речи, ласки огневая
Я награжу тебя конем...
Уздечки, хлыстик, золотые,
Седельце — шито жемчугом...

Казачья колыбельная песня.

Спи, младенец мой прекрасный,
Баюшки-баю.

Тихо смотрит месяц ясный
В колыбель твою.

Стану сказывать я сказки,
Песенку спою;

Ты-ж дремли, закрывши глазки,
Баюшки-баю.

По камням струится Терек,
Плещет мутный вал;

Злой чечен ползет на берег
Точит свой кинжал;

Но отец твой—старый воин,
Закален в бою;

Спи, малютка, будь спокоен,
Баюшки-баю.

Сам узнаешь — будет время
Бранное житье;

Смело вденешь ногу в стремя
И возьмешь ружье.

Я седельце боевое
Шелком разошью...

Спи, дитя мое родное,
Баюшки-баю.

Богатырь ты будешь с виду
И козак душой.

Провожать тебя я выйду
Ты махнешь рукой...

Сколько горьких слез украдкой
Я в ту ночь пролью!

Спи мой ангел, тихо, сладко,
Баюшки-баю.

Стану я тоской томиться,
Безутешно ждать;

Стану целый день молиться
По ночам гадать;

Стану думать, что скучаешь
Ты в чужом краю...

Спи-ж; пока забот не знаешь,
Баюшки-баю.

Дам тебе я на дорогу
Образок святой;

Ты его, моляся Богу,
Ставь перед собой;

Да, готовясь в бой опасный,
Помни мать свою...

Спи, младенец мой прекрасный
Баюшки-баю.

Кари глазки.

Кари глазки, где вы скрылись?
Мне вас больше не видать,
Куда скрылись и пропали,
На век заставили страдать.

Я страдала в жизни много,
Буду помнить о тебе,

Кари глазки не забуду,
В какой бы ни был стороне.

Пойду с горя в чисто поле,
Во дремучий темный лес,
Закричу я шибко, громко,
Лютых зверей позову.

Уж леса мои дремучие
Пригинайтесь к земле,
А вы звери мои лютые
Приближайтесь ко мне.

Разорвите мое тело,
Тело белое мое,
Выньте сердце, огнесите
К другу милому моему.

И увидев мое сердце,
Ужаснется он, простит,
И потужит, погорюет
О несчастной сироте.

Когда я рос, свободный мальчик.

Когда я рос, свободный мальчик,
Не знал ни горя ни нужды;
Родные все меня любили,
Я рос в кругу родной семьи.

Они за то меня любили,
Что я потешный мальчик был.
Но баловство меня сгубило,
Я сбился с праведной пути.

В одну несчастную влюбился, —
Любовь на пагубу души.
Она клялась, что верно любит,
Своей обманчивой душой;

А я, мальчишка, ей поверил,
Когда я весь ей отдался.
Через несчастную девченку
В темницу жить, мальчик, попал.

Знаком я был с московским замком;
В нем я три года протрадал.
Сижу вечернею порою;
Лампада тусклая горит,

А за решеткою частою
У часового штык блестит.
И я, мальчишка, изгулялся
И задумал убежать.

И припадал я на колени,
И стал святых я умолять.
Меня молитва оправдала;
Я из конвоя убежал.

Бежал я лесом, бежал темным,
Меня скрывала темная ночь.
Я прибежал к своей любезной
Со побледневшим лицом.

Кольцо души девицы.

Кольцо души девицы
Я в море уронил;
С моим кольцом я счастье
Земное погубил.

Мне, дав его, сказала:
„Носи, не забывай!
Пока твое колечко —
Меня своей считай.”

Не в добрый час я невод
Стал в море полоскать,
Кольцо юркнуло в воду,
Искал, но где искать?

С тех пор мы, как чужие:
Приду к ней — не глядит!
С тех пор мое веселье
На дне морском лежит.

О, ветер полуночный!
Проснися, будь мне друг,
Схвати со дна колечко
И выкати на луг.

Вчера ей жалко стало:
Нашла меня в слезах,
И что-то, как бывало,
Зажглось у ней в глазах.

Ко мне подсела с лаской,
Мне руку подала
И что - то ей хотелось
Сказать, но не могла.

„На что твоя мне ласка,
На что мне твой привет!
Любви, любви хочу я...
Любви - то мне и нет!”

Ищи, кто хочет, в море
Богатых янтарей...
А мне — мое колечко
С надеждою моею !

Коробейник.

„Ой полна, полна, коробушка,
Есть и ситцы, и парча,
Пожалей, моя зознобушка,
Молодецкаго плеча!

Выйди, выйди в рожь высокую, —
Там до ночки погожу,
А завижу черноокою,
Все товары разложу.

Цены сам платил не малыя,
Не торгуйся, не скупись;
Подставляй-ка губки алыя,
Ближе к милому садись.”

Вот и пала ночь туманная,
Ждет удалый молодец,
Чу, идет, пришла желанная.
Продает товар купец.

Только знает ночь глубокая,
Как поладили они.
Распрямись ты, рожь высокая,
Тайну свято сохрани.

Маруся отравилась.

Вечер вечерееет,
Наборщицы идут.
Маруся отравилась,
В больницу повезут.

В больницу привозили
И клали на кровать.
Два доктора, сестрицы
Старались жизнь спасти.

„Спасайте — не спасайте,
Мне жизнь не дорога.
Я милого любила —
Такого подлеца.”

Давали ей лекарства —
Она их не пила;
Давали ей пилюли
Она их не брала.

Подруги приходили
Марусю навестить,
А доктор отвечает:
„Без памяти лежит.”

Приходит мать родная
Свою дочь навестить,
А доктор отвечает,
Что при смерти лежит.

Пришел ея любезный —
Хотел он навестить, —
А доктор отвечает:
„В часовенке лежит.”

— „Маруся, ты Маруся!
Открой свои глаза!”
А сторож отвечает:
„Давно уж умерла.

Кого-то полюбила,
Чего-то испила.
Любовь тем, доказала:
От яду умерла.”

Мой костер в тумане светит.

Мой костер в тумане светит.
Искры гаснут на лету.
Ночью нас никто не встретит
Мы простимся на мосту.

Ночь пройдет и с позаранок
В степь далеко, милый мой,
Я уйду с толпой цыганок
За кибиткой кочевой.

На прощанье шаль с каймою
Ты на мне узлом стяни
Как концы ее с тобою,
Мы сходились в эти дни.

Кто-то мне судьбу предскажет,
Кто-то завтра сокол мой
На груди моей развяжет
Узел стянутый тобой.

Вспоминай когда другая
Друга милаго любя

Будет песни петь играя
На коленях у тебя.

Мой костер в тумане светит.
Искры гаснут на лету.
Ночью нас никто не встретит
Мы простимся на мосту.

Москва.

Вдали тебя я обездолен
Москва, Москва, родимая земля
Где блещет в лесе колоколен
Величье русского Кремля.

Места для сердца дорогая,
В моей душе живете вы;
Не даром дышет вся Россия
Дыханьем матушки-Москвы (2 р.)

Ах, ах, ах !
Ах, Москва, Москва, Москва,
Золотая голова!
Ах, Москва, Москва, Москва,
Белокаменная!

---**---

В Москве везде найдешь забаву
По вкусу русской старины;
Там калачи пекут на славу,
Едят горячие блины.

Там зеленеют пышно парки,
Повсюду встретите приют,

Где, на ушко прося подарки,
Цыганки смуглая поют (2 р.)

Ах, ах, ах!
Ах, Москва, Москва, Москва и т. д.

---**---

Москва хранит святую веру,
В Москве стоят монастыри;
В Москве кутят все через меру
От ранней ночи до зари.

И нет нигде на свете краше
Московских женщин и девиц;
Вот почему, на счастье наше,
Москва столица из столиц! (2 р.)

Ах, ах, ах!
Ах, Москва, Москва, Москва и т. д.

Мне все равно.

Мне все равно—страдать иль наслаждаться
К страданьям я привык уже давно,
Готов я плакать и смеяться:
Мне все равно, мне все равно!

Мне все равно—враги - ль, друзья - ль найдутся,
Я к клеветам привык уже давно;
Пускай бранят, пускай смеются:
Мне все равно, мне все равно!

Мне все равно: сердечная отрада —
Любовь забыта мной давно;

Меня не любят — и не надо:
Мне все равно, мне все равно!

Мне все равно — мне не страшна могила,
О смерти думать свыкся я давно;
Жизнь не мила мне, не постыла:
Мне все равно, мне все равно!

Мчится тройка удалая.

Мчится тройка удалая
Вдоль по дорожке столбовой,
Ямщик уныло напевая
Лошадок трогает возжей.

Тройка борзых так несется
Как точно из лука стрела,
А в поле песня раздается
Прощай родимая Москва.

Быть может больше не увижу
Златоглавая тебя
Быть может больше не услышу
Я звон кремлевских колоколов.

Невольно песенке внимая
В повозке молодец сидел,
Он тяжело порой вздыхая
От скуки песенку запел.

Мне все равно на белом свете
Судьба влечет все вдаль меня,
Прощай жена, прощайте дети
Бог знает возвращусь-ли я.

Вчера я был богат и весел
Всю ночь изволил прогулять
Теперь на дело не похоже
У меня осталось рублей пять.

Накинув плащ.

Накинув плащ, с гитарой под полою,
К ея окну приник я в тиши ночной:
Не разбужу-ль я песней удалою
Роскошный сон красавицы молодой!

Я здесь пою так тихо и смиренно,
Лишь для того, чтоб услыхала ты!
И песнь моя есть фимиам священный
Пред алтарем богини красоты!

О, не страшись меня, молодая дева,
Я не смущу твоих отрадных грез,
Неистовством разгульного напева, —
Чиста и песнь, когда чиста любовь!

И, может быть, услышав серенаду,
Ты из нея хоть что-нибудь поймешь
И, может быть, поющему в награду
„Люблю тебя” сквозь сон произнесешь.

Звезда души, волшебница земная!
Я слышу тон и звук твоих речей...
Любимых уст улыбка неземная,
Твой чудный стан и черный шелк кудрей.

Не брани меня, родная.

Не брани меня, родная,
Что я так люблю его;
Скучно, скучно, дорогая,
Жить одной мне без него.

Я не знаю, что такое
Вдруг случилось со мной:

Что так рвется ретивое,
И терзаюсь я тоской?

Все оно во мне изныло,
Вся горю я, как в огне,
Все не мило, все постыло,
И страдаю я по нем.

В ясный день и в темны ночи,
И во сне и на яву
Слезы мне туманят очи,
Все летела б я к нему.

Мне не нужны все наряды, —
Ленты, жемчуг и парчи,
Кудри молодца и взгляды
Сердце бедное зажгли.

Сжался, сжался-ж дорогая,
Перестань меня бранить;
Знать судьба моя такая,
Что должна его любить!

Отворите окно.

Отворите окно, отворите!
Мне не долго осталось жить,
На свободу меня вы пустите,
Не мешайте страдать и любить.

С гор вода показалась весною,
Хорошо на родимых полях,
Будет солнце сиять надо мною,
И могила утонет в цветах.

Из темницы меня вы несите,
Вы несите на свет, на простор
Где поют перелетные птицы,
И шумит зеленеющий бор.

Выше, выше, смолистые сосны,
Что растут при сиянии дня,
Уж как эти мне цепи несносны!
Скиньте, сбросьте, не мучьте меня.

Где то песня вдали прозвучала,
Что певала родимая мать,
Холодеет усталое тело,
Гаснет взор, мне не долго страдать.

Отворите-ж окно, отворите,
Мне не долго осталось жить,
Еще раз на свободу пустите,
Не мешайте страдать и любить.

Из-за вас, из-за вас я страдаю,
Из-за вас, из-за вас я грущу,
Из-за вас, из-за вас помираю,
Из-за вас я в могилу сойду.

Под вечер осенью ненастной.

Под вечер осенью ненастной
В пустынных дева шла местах
И тайный плод любви несчастной
Держала в трепетных руках.

Все было тихо: лес и горы
Все спало в сумраке ночном
Она внимательные взоры
Водила с ужасом кругом.

И на невинном сем твореньи,
Вздыхнув, остановила их.
„Ты спишь дитя, мое мученье,
Не знаешь горестей моих;

Откроешь очи и тускуя,
Ты не прильнешь к груди моей;
Не встретишь завтра поцелуя
Несчастной матери твоей.

Ее манить напрасно будешь,
Мне вечный стыд, вина моя,
Меня на веки ты забудешь...
Но не забуду я тебя.

Дадут покров тебе чужие
И скажут: ты для нас чужой?
Ты спросишь: где ж мои родные?
И не найдешь семьи родной.

Несчастный, будешь грустной думой
Томиться меж чужих детей,
И до конца с душой угрюмой
Взирать на ласки матерей.

Повсюду странник одинокий
Всегда судьбу свою кляня,
Услышишь ты упрек жестокий;
Прости, прости тогда меня.

Ты спишь, дозвожь себя несчастный,
Прижать к груди в последний раз,
Поступок мой, твой рок ужасный
К страданью осуждает нас.

Пока лета не отогнали
Невинной радости твоей,
Спи, милый, горькия печали
Не тронут детских тихих дней.”

Но вдруг за рощей осветила
Вблизи ей хижину луна,
Бледна, трепещуща, уныла,
К дверям приблизилась она.

Склонилась, тихо положила
Младенца на порог чужой,
Со страхом очи отвратила
И скрылась в темноте ночной.

По диким степям Забайкалья.

По диким степям Забайкалья,
Где золото роют в горах,
Бродяга судьбу проклиная,
Тащится с сумой на плечах.

Идет он густою тайгою,
Где пташки одне лишь поют.
Котел его сбоку тревожит,
Сухарики с ложкою бьют.

На нем рубашенка худая
И множество разных заплат;
Шапченка на нем арестанта
И серый тюремный халат.

Бродяга к Байкалу подходит,
Рыбачью там лодку берет...
Унылую песню заводит,
Про родину что - то поет.

Оставив жену молодую
И малых оставил детей;
Теперь я иду на удачу:
Бог знает, увижусь ли с ней!

Бродяга Байкал переехал,
Навстречу родимая мать:
„Ах здравствуй, ах здравствуй,
 мамаша!
Здоров ли отец, хочу знать?”

„Отец твой давно уж в могиле,
Давно уж землю зарыт;
А брат твой давно уж в Сибири,
Давно кандалами гремит!”

Прощайте ласковые взоры.

Прощайте ласковые взоры,
Прощай мой милый, дорогой,
Разделят нас долины, горы,
Врозь будем жить теперь с тобой.

Одна я буду в чистом поле,
Когда пробьет разлуки час,
Польются слезы поневоле,
Улыбка скроется из глаз.

Когда ты будешь на работе,
Тогда ты вспомни про меня:
Я в эту горькую минуту
Молиться буду за тебя.

Услышит Бог мое моленье,
И мы увидимся опять!
Опять пойдем мы в воскресенье
С тобой в зеленый сад гулять.

В зеленом садике прекрасном,
Как на возвышенном холме,

Где на горе, счастливый ясный
Склонялся ты на грудь ко мне.

Отдам кольцо тебе я в руки.
Скажу прощай, любезный мой
Ты сохрани его в разлуке
И принеси его домой.

Разлука.

Все пташки канарейки
Так жалобно поют,
И нам с тобой, мой милый,
Разлуку все дают.

Разлука, ты разлука,
Чужая сторона,
Никто нас не разлучит
Как мать сыра земля.

Зачем нам разлучаться,
Зачем в разлуке жить,
Не лучше-ль повенчаться
И друг друга любить.

Моя рука писала
Не знаю для кого,
А сердце мне сказало
Для друга своего.

Подайте мне карету,
Трех вороных коней,
Я сяду и поеду
К сопернице своей.

Подруга моя Катя,
Соперница моя,
Зачем-же ты отбила,
Ты друга у меня ?

Подруга, ты подруга,
Соперница моя.
Люби-же ты, подруга,
Люби его как я.

Прислал милой подарок,
Подарок дорогой,
Прислал милой колечко,
Букет из алых роз.

Все пташки канарейки,
Так жалобно поют,
А нам с тобой, мой милый,
Разлуку все дают.

Солнце всходит и заходит.

Солнце всходит и заходит,
А в тюрьме моей темно.
Дни и ночи часовые —
Да, э-э, э-э-эх!
Стерегут мое окно.

Как хотите стерегите,
Я и так не убегу:
Мне и хочется на волю —
Да, э-э, э-э-эх!
Цепь порвать я не могу.

Ах, вы, цепи, мои цепи,
Вы, железны сторожа,

Не разбить мне, не порвать вас...
Да, э-э, э-э-эх!
Доля горькая моя!

Не гулять мне, как бывало,
Темной ночью по лесам,
Моя молодость завяла...
Да, э-э, э-э-эх!
По острогам и тюрьмам.

Черный ворон, черный ворон,
Что ты вьешься надо мной?
Иль мою погибель чуешь?
Да, э-э, э-э-эх!
Черный ворон, я не твой!

Спрятался месяц.

Спрятался месяц за тучку —
Больше не хочет гулять.
Дайте мне правую ручку
К пылкому сердцу прижать.

Если с тобою бываю,
Зорко слежу за тобой,
Седрцем вдали изнываю,
Образ в мечтаньях все твой.

Если ж увижу могилу,
Там, где ты будешь лежать,
Стану пред ней на колени,
Буду могилу лобзать.

Что нам до шумного света,
Что нам друзья и враги?
Было бы сердце согрето
Жаром взаимной любви.

Среди долины ровныя.

Среди долины ровныя,
На гладкой высоте,
Цветет, растет высокий дуб
В могучей красоте.

Высокий дуб, развесистый,
Один у всех в глазах, —
Один, один бедняжечка,
Как рекрут на часах!

Взойдет ли красно солнышко,
Кого под тень принять,
Ударит-ли погодушка,
Кто будет защищать?

Ни сосенки кудрявые,
Ни ивки близ него;
Ни кустики зеленые
Не выются вокруг него.

Ах! скучно одинокому
И деревцу расти,
Ах! грустно, горко молодцу
Без милой жизнь вести!

Есть много серебра, золота —
Кому их подарю?
Есть много славы, почестей,
Но с кем их разделю?

Встречаюсь ли с знакомыми —
Поклон — да был таков;
Встречаюсь ли с пригожими —
Поклон, да пара слов!

Одних я сам чуждаюсь,
Другой бежит меня —
Все други, все приятели
До черного лишь дня.

Где ж сердцем отдохнуть могу,
Когда гроза взойдет:
Друг нежный спит в сырой земле
На помощь не придет.

Ни роду нет, ни племени
В чужой мне стороне;
Не ластится любезная
Подруженька ко мне!

Не плачется от радости
Старик, смотря на нас,
Не вьются вокруг малюточки,
Тихохонько резвясь.

Возьмите-же все золото,
Все почести назад;
Мне родину, мне милую,
Мне милой дайте взгляд.

Стенька Разин.

Точно море в час прибоя,
Площадь красная гудит.
Что за говор? что там против
Места лобнаго стоит?

Плаха черная далеко
От себя бросает тень...
Нет ни облачка на небе...
Блещут главы... ясен день...

Ярко с неба светит солнце
На кремлевские зубцы,
И вокруг высокой плахи
В два ряда стоят стрельцы.

Вот толпа заколыхалась, —
Проложил дорожку кнут;
Той дороженькой на плаху
Стенька Разина ведут.

С головы казацкой сбиты
Кудри черные, как смоль;
Но лица не изменили
Казни страх и пытки боль.

Так же мрачно и сурово,
Как и прежде, смотрит он;
Перед ним былое время
Возстает, как яркий сон.

Дона тихаго приволье,
Волги-матушки простор,
Где с больших судов и малых
Брал он с вольницей побор.

Как он силою казацкой
Рыскал вихорем степным,
И кичливое боярство
Трепетало перед ним.

Душит злоба удалого,
Жжет огнем и давит грудь,
Но тяжелыя колодки
С ног не в силах он смахнуть.

С болью тяжкою оставил
В это утро он тюрьму;
Жаль не жизни, а свободы, —
Жалко волюшки ему.

Не придется Стеньке кликнуть
Клич казацкой голытьбе,
И призвать ему на помощь
С Дона тихаго к себе.

Не удастся с этой силой
Силу ратную потрянуть, —
Воевод, боярь московских
В три погибели согнуть.

„Как под городом Симбирским, —
Думу думает Степан, —
Рать казацкая побита,
Не побит лишь атаман.

„Знать, уж долюшка такая,
Что не пал казак в бою
И сберег для черной плахи
Буйну голову свою.

„Знать, уж долюшка такая,
Что на Дон казак бежал,
На родной своей сторонке
Во поиманье попал.

„Не больна мне та обида,
Та истома не горька,
Что московские бояре
Заковали казака;

Что на помосте высоком
Поплачусь я головой
За разгульные потехи
С разудалой голытьбой;

„Нет, мне та больна обида,
Мне горька истома та,
Что изменою, неправдой
Голова моя взята.

„Вот сейчас на смертной плахе
Срубят голову мою,
И казацкой алой кровью
Черный помост я полью...

„Ой ты, Дон ли мой родимый!
Волга-матушка река!
Помяните добрым словом
Атамана казака!...”

Вот и помост перед Стенькой, —
Разин бровью не повел,
И наверх он по ступенькам
Бодрой поступью взошел.

Поклонился он народу,
Помолился на собор...
И палач в рубахе красной
Высоко взмахнул топор...

„Ты прости, народ крещеный!
Ты прости-прощай, Москва!”
И скатилась с плеч казацких
Удалая голова.

Сухая корочка.

Найми ты мне комнату сырую,
Чтоб в ней век могла прожить,
Найди же ты милую другую,
Чтоб могла тебя любить.

Сухой бы я корочкой питалась,
И воду мутную пила.

Одним тобою наслаждалась
И тем довольна я была.

Пускай же она тебя полюбит,
Как любила я тебя,
Пускай-же она тебя погубит,
Как сгубила я себя.

Зачем-же ты клялся пред иконой —
Возьму мол замуж за себя,
И клятву ты топчешь ногами.
И не любишь ты меня.

Сколько я писем не писала,
А, ты мой милый, не читал,
Сколько я плакала, рыдала,
А ты, мой милый, не видал.

В одной бы я комнате уютной,
С тобою милый хочу жить,
Приди хоть раз ко мне в неделю,
Мне все равно тебя любить.

То не ветер ветку клонит.

То не ветер ветку клонит,
Не дубравушка шумит,
То мое сердечко стонет
Как осенний лист дрожит.

Извела меня кручина,
Подколотная змея...
Догорай моя лучина
Догорю с тобой и я.

Не жить мне здесь без милой,
С кем теперь пойду к венцу?
Знать судили мне с могилой
Обвенчаться молодцу.

Разступись, земля сырая,
Дай ты молодцу покой
Приюти его родная,
В тихой келье гробовой.

Тройка.

Что ты жадно глядишь на дорогу,
В стороне от веселых подруг?
Знать сердце забило тревогу,
Все лицо твое вспыхнуло вдруг.

И зачем ты бежишь торопливо
За промчавшейся тройкой вослед?
На тебя, подбоченясь красиво,
Загляделся проезжий корнет.

На тебя заглядеться не диво.
Полюбить тебя всякий не прочь, —
Вьется алая лента игриво
В волосах твоих, черных, как ночь;

Сквозь румянец щеки твоей смуглой
Пробивается легкий пушок;
Из-под брови твоей полукруглой
Смотрит бойко лукавый глазок.

Взгляд один чернобровой дикарки,
Полный чар, зажигающий кровь,
Старика разорит на подарки,
В сердце юноши кинет любовь.

Поживешь и попразднуешь вволю
Будет жизнь и полна и легка,
Да не то тебе пало на долю —
За неряху пойдешь мужика.

Завязавши под мышки передник,
Перетянешь уродливо грудь...
Будет бить тебя муж-привередник,
И свекров в три погибели гнуть;

От работы и черной и трудной
Отцветешь, не успевши расцвести,
Погрузишься ты в сон непробудный,
Будешь нянчить, работать и есть.

И в лице твоём, полном движенья,
Полном жизни появится вдруг
Выраженье тупого терпенья
И бессмысленный вечный испуг.

И схоронят в сырую могилу,
Как пройдешь ты тяжелый свой путь,
Безполезно угасшую силу
И ничем не согретую грудь.

Не гляди же с тоской на дорогу
И за тройкой вослед не спеши
И тоскливую в сердце тревогу
Поскорей навсегда заглуши.

Не нагнать тебе бешеной тройки:
Кони крепки, и сыты, и бойки.
И ямщик под хмельком, и к другой
Мчится вихрем корнет молодой.

Тройка мчится.

Тройка мчится, тройка скачет,
Вьется пыль из - под копыт,
Колокольчик звонко плачет,
То хохочет, то звенит.

Едет, едет, едет к ней,
Ах! Едет к милушке своей.

Кто сей путник и отколе?
И далек ли путь ему?
По неволе, иль по воле,
Мчится он в ночную тьму?

Едет, едет, едет к ней и т. д.

Вот вдали село большое,
Ожил сразу мой ямщик,
Песней звонкой, удалою
Залился он в тот же миг.

Едет, едет, едет к ней и т. д.

Дин, дин, дин!... и тройка стала,
Ямщик прыгнул с облучка,
Красна девка подбежала
И целует ямщика!...

Едет, едет, едет к ней и т. д.

Уморилась.

Я на горку шла,
На пригорок шла,
Уморилась, уморилась, уморилася!

На пригорочек взошла,
Я на травку прилегла,
Уморилась, уморилась, уморилася!

Я на травочке лежу,
На тропиночку гляжу,
Уморилась, уморилась, уморилася!

Не идет ли милый мой,
Раскрасавец дорогой?
Уморилась, уморилась, уморилася!

Я ласкала, целовала,
Крепко, крепко обнимала,
Уморилась, уморилась, уморилася!

Я вам пела и плясала,
А теперь совсем устала,
Уморилась, уморилась, уморилася!

Ухарь-купец.

Ехал из ярмарки ухарь-купец,
Ухарь-купец, удалой молодец.
Заехал в деревню коней напоить,
Вздумал деревню гульбой удивить.

Потчует старых и малых вином:
„Пеп-пропивай! Проживем—наживем...”

Ухарь-купец подпеваает, свистит.
О зeмь ногой молодецки стучит.

В красной рубашке, кудряв и румян
Вышел на улицу весел и пьян.
Собрал он девок-красавиц в кружок,
Выхватил с звонкой казной кошелек.

Морщатся девки, до донышка пьют,
Шутят и пляшут и песни поют.
Девичья пляска при зорке видна,
Девичья песня за речкой слышна,

По лугу льется, по чаще лесной...
Там услышал ее сторож седой.
Белый как лунь, он под дубом стоит,
Дуб не шелохнется, сторож молчит.

Синее небо и сумрак и тишь,
Смотрится в воду зеленый камыш,
Полосы света по речке лежат,
В золоте тучки над лесом горят.

К девке стыдливой купец пристаает,
Обнял, целует и руки ей жмет.
Рвется красотка за девичий круг:
Совестно ей от родных и подруг.

Смотрят подруги,—их зависть берет:
Вот, мол, упрямице счастье идет.
Девкин отец свое дело смекнул,
Локтем жену торопливо толкнул, —

Сед он, и рваная шапка на нем,
Глазом мигнул—и пропал за углом.
Девкина мать расторопна, смела,
С вкрадчивой речью к купцу подошла:

„Полно, касатик, отстань, не балуй!
Девки моей не позорь — не целуй!”
Ухарь-купец позвенел серебром:
„Нет, так не надо, другую найдем!..”

Вырвалась девка, хотела бежать,
Мать ей велела на месте стоять...
Звездная ночь и ясна и тепла;
Девичья песня давно замерла;

Шепчет нахмуренный лес над водой;
Ветер шатает камыш молодой;
Синяя туча над лесом плывет,
Темную зелень огнем обдает.

В крайней избушке не гаснет ночник;
Спит на печи подгулявший старик,
Спит в зипунишке и старых лаптях,
Рваная шапка комком в головах.

Молится Богу старуха-жена;
Плакать бы надо — не плачет она,
Дочь их — красавица — поздно пришла,
Девичью совесть вином залила...

Х у т о р о к .

За рекой, на горе,
Лес зеленый шумит;
Под горой, за рекой,
Хуторочек стоит.

В том лесу соловей,
Громко песни поет;
Молодая вдова
В хуторочке живет.

В эту ночь-полуночь
Удалой молодец
Хотел быть, навестить
Молодую вдову...

На реке рыболов
Поздно рыбу ловил;
Погулять, ночевать
В хуторочек приплыл.

„Рыболов мой, душа!
Не ночуй у меня:
Свекор дома сидит,
Он не любит тебя.

Не сердися, плыви
В свой рыбачий курень;
Завтра ж, друг мой, с тобой
Гулять рада весь день.”

— Сильно ветер подул,
А ночь будет темна...
Лучше здесь, на реке,
Я просплю до утра.

Опоздился купец
На дороге большой;
Он свернул ночевать
Ко вдове молодой.

„Милый купчик — душа!
Чем тебя мне принять!
Не топила избы,
Нету сена, овса.

Лучше к куму в село
Поскорее ступай;
Только завтра, смотри,
Погостить заезжай!”

— До села далеко;
Конь устал мой совсем;
Есть свой корм у меня, —
Не печалься о нем.

Я вчера в городке
Долго был — все купил,
Вот подарок тебе,
Что давно посулил.

„Не хочу я его!..
Боль головушку всю
Разломил на смерть;
Ступай к куму в село.”

— Эта боль — пустяки!..
Средство есть у меня:
Слова два — заживет
В миг головка твоя.

Засветился огонь,
Закурилась изба;
Для гостей дорогих
Стол готовит вдова.

За столом с рыбаком
Уж гуляет купец..
А в окошко глядит
Удалой молодец...

„Ты, рыбак, пей вино!
Мне с сестрой наливай!
Если мастер — плясать,
Петь мы песни давай!

Я с людьми люблю
По-приятельски жить;
Ваше дело — поймать,
Наше дело — купить...

Ты со мною, прошу,
Без чинов — по рукам,
Одну басню твержу
Я всем добрым людям:

Горе есть — не горюй,
Дело есть — работай,
А под случай попал
На здоровье гуляй.”

И пошел с рыбаком
Купец песни играть,
Молодую вдову
Обнимать, целовать.

Не стерпел удалой,
Загорелась душа!
И, как глазом моргнуть,
Растворилась изба...

И с тех пор в хуторке,
Никого не живет;
Лишь один соловей
Громко песни поет...

Ч а й к а .

Вспыхнуло утро: румянятся воды,
Над озером быстро чайка летит,
Ей много простору, ей много свободы,
У чайки луч солнца крыло серебрит.

Но что-то, чу! выстрел; нет чайки прелестной
Она умерла тут вблизи в камышах.
Шутя ее ранил охотник неизвестный
Охотник, он скрылся в горах.

Так девушка чудная, как чайка прелестная
Над озером тихо спокойно жила,
А в душу вошел к ней чужой неизвестный
Она ему душу свою отдала:

Как чайкой, охотник, шутя и играя,
Он юное сердце на веки разбил,
Не веки разбита вся жизнь молодая
Нет жизни, нет веры, нет счастья, нет сил.

Чудный месяц.

Чудный месяц плывет над рекою,
Все в объятьях ночной тишины;
Ничего мне на свете не надо,
Только видеть тебя, милый мой.

Только видеть тебя бесконечно,
Любоваться твоей красотой.
Но, увы, коротки наши встречи, —
Ты спешишь на свиданье к другой...

Ну, иди, пусть одна я страдаю,
Пусть напрасно волнуется грудь.
Для кого я жила и любила,
И кому я всю жизнь отдала ?

Как цветок ароматный весною,
Для тебя одного расцвела.
Ты поклялся любить меня вечно,
Как голубку, лаская меня.

А теперь ты натешился мною,
Насмехаясь, всю жизнь погубил.

Только яркое солнце высоко
Над крестом моим бедным взойдет.

Белый камень лежит одинокий
Точно сторож могилы моей.
Отчего не проснешься ты снова
Для цветов ароматных полей ?

Шумел, горел пожар Московский.

Шумел, горел пожар Московский
Дым растилался по реке,
А на стенах вдали, кремлевских
Стоял он в сером сюртуке.

И призадумался великий,
Скрестивши руки на груди,
Он видел огненное море,
Он видел гибель впереди.

И притаив свои мечтанья
Свой взор на пламя устремил
И тихим голосом сознанья
Он сам с собою говорил:

Зачем я шел к тебе, Россия,
Европу всю держа в руках,
Теперь с поникшей головою
Стою на крепостных стенах.

Войска все созванные мною
Погибнут здесь среди снегов,
В полях истлеют наши кости,
Без погребения гробов.

Судьба играет человеком;
Она изменчива всегда,
То вознесет его высоко,
То бросит в бездну без стыда.

Коломийки.

Гей плину я по Дунаю і так си домаю;
Нема кращих співаночок як у нашім краю !
Ой нема то, ой нема то, як наша країна,
Там співає співаночки кожда дівчина.
Ой піду я межі гори, там де живуть бойки,
Де музика дрібно грає, скачуть по легоньки;
Ой нема то як у горах дівчата співають,
Ой нема то як у горах молодці гуляють.
Славна наша коломийка, хоч вона дрібнонька,
Вона мила а все щира — мені солодонька;
Коломийки заспівати, коломийки грати,
Алеж бо то коломийки добре танцювати.
Нема танцю на всім світі, як та коломийка
Вона душу вириває із мого серденька;
Як заграю, заспіваю, туга ізчезає,
Бо та наша коломийка таку силу має.
Заграйте ми музиченьки білими пальцями,
Най я собі потанцюю з чорними бровами;
Ой у тебе музиченько руки золотії,
Тож ти душу потягаєш в світи далекії.
Ой калина біло цвите, а червоно родить,
Великеє закоханне до біди приводить:
Цвите терне, цвите терне, бо корінне має,
Хто кохання не зазнав той жалю не має.
Як би не ти дівчинонько, і не твої очі,
Не стоялиб мої коні до темної ночі;
Не стоялиб мої коні, коні воронії,
Як би не ти, дівчинонько, та брови чорнії.
Ой дівчино, дівчинонько, якаж ти маленька
Як у літі на нивоньці вода студененька;
Як у літі на нивоньці води ся напити,
Так з тобою постояти, тай поговорити.
Ой гадав я милий брате, що то скрипка грає
А то моя чорнобрива, по саду співає;
Та гадав я милий брате, що то сонце сходитьь,
Та то моя милесенька по подвірю ходитьь.

В тебе очка чорненькії, як тернь на галузі,
Личко таке рум'яненьке, як калина в лузі;
В тебе очка чорненькії, як терень саджений,
А бровонька такі красні, як шнурок плетений.
Коли моя миленькая по садочку ходить,
Видить ми ся, що за нею біла рожа сходить;
Личко твоє, милесенька, краснійше над рожу,
Я тя бідний, молоденький забути не можу.
Тяжко болить як укусить люта гадинонька,
Та ще тяще, як вчарує люба дівчинонька;
Як укусить гадинонька, знайдеш в зіллю ліки,
Як вчарує дівчинонька, пропадеш на віки.
Стоїть явір над водою, хитає собою,
Чи тужиш ти так за мною, як я за тобою;
Як тужиш ти так за мною, як я за тобою,
Ми тоді ся розійдемо, як рибка з водою.
Що ти міні дівчинонько, такого зробила,
Що ти мені молодому над всіх тепер мила;
Ой дівчино, дівчинонько, як я тебе люблю,
Як відкажеш серцю мому, то я ся загублю.
Ой видиться, що хмариться і дощик падає,
Ой видиться, що з-укоса мила поглядає;
Ой видиться, що сердиться миленька на мене,
А як гляне, — серце вяне в неї тай у мене.
Стоїть верба над водою, схилилася в тону,
Не мож бути, милий Боже, двічі молодому;
Ой я бим дав, як би можна, і пів того світа,
Коби ми ся повернули молодії літа.
Заграй мені музиченьку в яворові скрипки,
Пійду з милим погуляти ворогам на збитки;
А там в поли дві тополі, третя зелененька,
Не буду ся віддавати, бом ще молоденька.
Я гадала молоденька, що соненько сходить,
А то милий чорнобривий по городі ходить;
Я гадала молоденька, що сокіл гуляє,
А то милий чорнобривий на кони гуляє.

З М І С Т . .

Рідна мова	3
Ангел ночі над землею	5
Ах, я нещасний, що маю діяти	5
А я люблю Петруся	6
Блиснули вже коси, упали покоси	7
Боже з неба високого	8
Брени, моя бандуро	8
Броде бурлак степом рано	10
Була пора, знавав і я	12
Було літо, було літо	13
Було не рубати зеленого дуба	14
Верховино, світку ти наш	15
Вечірний дзвін, вечірний дзвін	16
Взяв би я бандуру	17
Видно шляхи полтавській	18
Вийшли в поле косарі	18
Від села, до села	19
Віє вітер, віє буйний	20
Вітер віє горою	21
Віють вітри, віють буйні	22
В кінці греблі шумлять верби	23
В мене думка не така	24
В мене серце до любови	25
В чарах кохання моє дівування	26
Гей у полі вишня	27
Гей чого, хлопці, славні молодці	28
Гей чумаче, чумаче	29
Голуб сизий, голуб сизий	29
Гуляв чумок на риночку	30
Дай нам Боже добрий час	31
Далась мене моя мати	31
Де ти бродиш, моя доле	32
Дівка в сінях, стояла	33
Добрий вечір, дівчино, куда йдеш	35
Дощик, дощик капає дрібненько	35
Зажурилась дівчинонька, ручки заломила	36
Закувала та сива зозуля	37
Засвістали козаченьки	37
За твої дівчино личенька пишні	38
Зелена рута, жовтий цвіт	39
З'їздив я коника, з'їздив вороного	40
Зоне моя вечірняя	41
І богата я	41
Із-за гори світ біленький	42
І учора горох, і сьогодні горох	43
Їхав козак за Дунай	44
І шумить і гуде	45
Казав мені батько, щоб я оженився	46
Кину кужіль на полицю	46
Козак відїзджає	47
Козак коня наповав	48
Колись дівчино мила	50
Коло млина, коло млина	51
Коло млину, коло броду	51
Копав же я криниченьку	52

Котилися вози з гори	53
Лугом іду, коня веду	54
Люблю тебе мій миленький	56
Мав я раз дівчиноньку чепурненьку	56
Марусенька по саду ходила	57
Мені здається, я не жив	58
Минають дні, минають ночі	58
Мов билинонька в полі зівяла	60
Молодий козаче чого зажурився	61
На городі коло броду	61
На курочці пірячко рябое	62
На що мені чорні брови?	63
Не жур мене моя мати	64
Не щечечи соловейку	65
Ніхто не винен, тільки я	66
Ніч яка, Господи, місячна, зоряна!	66
От села до села	68
Одна гора високая	68
Ой випила, вихилила	69
Ой, віддала мене мати	70
Ой, гиля, гиля, гусоньки, на став.	71
Ой дівчина горлиця	71
Ой дівчино, дівчинонько	72
Ой, за гаєм світ біленький	72
Ой зелений маю, маю	74
Ой із ранку до полудня	74
Ой казала мені мати	76
Ой, кум до куми	77
Ой, куме, куме	77
Ой летіла горлиця через сад	79
Ой місяцю, місяченьку	79
Ой, на горі калина	80
Ой наступила, та чорная хмара	80
Ой не відтіль вітер віє, відкіль мені треба	81
Ой, не ходи, Грицю, на вечерниці	82
Ой, не шуми, луже, зелений байраче	83
Ой, не шуми, луже, осокою луже	84
Ой, під вишнею, під черешнею	85
Ой під гаєм, гаєм, гаєм зелененьким	86
Ой під гаєм залененьким	86
Ой пішлаб я на музики	87
Ой сам-же я тай не знаю	89
Ой там за горою, та за кременною	90
Ой там за Дунаєм	91
Ой, ти дівчино зарученая	92
Ой, у лузі, та і при березі	92
Ой, у поли три криниченьки	94
Ой, у полю жито	94
Ой у саду, саду, саду	95
Ой, устану я раненько	96
Ой ходив чумак	97
Ой ходила дівчина беріжком	98
Ой чия то черешенька	99
О моє серденько, славно зробила ти	100
Очерет лугом гуде	101
Плавай, плавай лебеденько	102
Плачте, люди, поки сльози.	103

Пливе човен, води повен	104
Повернув я зі Сибіру	105
Повій, вітре, на Україну	106
Понад яром, понад лугом	107
По садочку ходжу, та щіпаю вишні	108
По той бік гора, по цей бік гора	108
Пою коня при Дунаю	109
Пропала надія забилося серце	110
Прощай, моя люба, прощай моя мила.....	111
Реве та стогне Дніпр широкий	112
Родимий краю, село родиме	113
Розвивайся, ой, ти старий дубе	113
Садок вишневий коло хати	114
Серед поля широкого	115
Сидить голуб на березі	116
Сіло сонце за горою	117
Скажи мені правду, мій милий козаче	118
Сказав ти, мій друже, колись-то.....	119
Соколи, соколи, ставаймо в ряди!	120
Сонце западає за високі гори	121
Сонце низенько, вечір близенько	121
Стоїть гора високая	122
Стоїть явір над водою	124
С'яли зорі; підбивався	125
Така її доля, о Боже мій милий	126
Там, де Татран круто веться	127
Там на горі крута вежа	127
Та не журь мене, моя мати	129
Та нема гірш нікому, як тій сиротині	129
Тепер аж догадалась ти	130
Тече річка невеличка	131
Ти пойдеш в край далекий	132
Ти сумуєш, кохана дівчино	132
Тихесенький вечір	133
Тихо, тихо Дунай воду несе	134
То не хвилі в синім морі	135
Туп, туп, ніженьками	136
У Києві на риночку	137
У місточку Богуславку	138
У сусіда хата біла	140
Хилилися густі лози	140
Ходжу, нуджу понад берег	142
Хома п'яний у млині	142
Час до дому, час	143
Чи є в світі молодиця	144
Чи се тая криниченька, що я воду пив	146
Чи ти милий, пилом припав	147
Чи ти чула, дівчинонька	148
Чи я в лузі не калина була?	149
Чиє то полечко не орано?	150
Шумить, гуде дібровонька	151
Щебетушка ти миленька	152
Я бачив, як вітер березку зломив	153
Я весела і жартлива	153
Я в чужині загибаю	154
Як би знала, що мя возьме	155
Як би мені черевики	156

Який чорт мені надав	157
Як ніч мя покриє...	158
Як умру, то поховайте	158
Як я браття раз сконаю	159

РОСІЙСЬКІ ПІСНІ.

Ах, зачем эта ночь	163
Безумная	164
Бывало в дни веселые	166
Вниз по матушке по Волге	167
Волга, Волга!	168
Волга реченька глубока	170
Во поле береза стояла	171
Все говорят...	172
Вспомни, вспомни мой любезный	173
Выйду-ль я на реченьку	174
Выхожу один я на дорогу	175
Гай-да тройка!	175
Доля бедняка	176
Дубинушка	178
Запрягу я тройку	179
Звезды мои, звездочки	180
Златые горы	180
Казачья колыбельная песня	182
Кари глазки	183
Когда я рос, свободный мальчик	184
Кольцо души девицы	186
Коробейник	187
Маруся отравилась	188
Мой костер в тумане светит	189
Москва	190
Мне все равно	191
Мчится тройка удалая	192
Накинув плащ	193
Не брани меня родная	193
Отворите окно	194
Под вечер осенью ненастной	195
По диким степям Забайкалья	197
Прощайте ласкавые взоры	198
Разлука	199
Солнце всходит и заходит	200
Спрятался месяц	201
Среди долины ровныя	202
Стенька Разин	203
Сухая корочка	206
То не ветер ветку клонит	207
Тройка	208
Тройка мчится	210
Уморилась	211
Ухарь-Купец	211
Хуторок	213
Чайка	216
Чудный месяц	217
Шумел горел пожар Московский	218
Коломийки	219

